

Beleidsplan Recreatie en Toerisme Gemeente Lopik

Samenvatting

AANLEIDING

De gemeente Lopik is een plattelandsgemeente, naar oppervlakte één van de grootsten in de provincie Utrecht. Recreatie en toerisme wordt een steeds belangrijker functie in de gemeente. De gemeente vindt het daarom van groot belang om een beleidsvisie recreatie en toerisme op te stellen.

INVENTARISATIE

Recreatie en toerisme in de gemeente Lopik kenmerkt zich op hoofdlijnen door een aantrekkelijk landschap met een hoofdzakelijk oost-west lopen utilitaire ontsluiting. Binnen de gemeente Lopik zijn ook enkele fraaie wandel- en fietspaden aanwezig. Het geheel vormt evenwel nog geen samenhangend en aantrekkelijk netwerk van paden. Binnen de gemeentegrenzen zijn 1 grote en 7 kleine(re) kampeeraccommodaties aanwezig, 1 hotel en 3 bed & breakfastadressen. Daarnaast zijn er 10 caférestaurants aanwezig.

Wandelen en fietsen vormen de belangrijkste activiteiten. Naast de eigen bevolking is naar verwachting het merendeel van deze doelgroep afkomstig van de omringende gemeenten. De recreatief toeristische sector is binnen de gemeente nagenoeg niet georganiseerd. De promotie en marketing loopt via VVV Het Groene Hart.

Op hoofdlijnen is het rijks- en provinciaal beleid gericht op plattelandontwikkeling waarbinnen recreatie en toerisme een van de onderwerpen en mogelijkheden zijn voor een verbrede aanpak. Binnen het provinciaal actieplan recreatie en toerisme is dit onder meer vertaald in mogelijkheden voor plattelandstoerisme en een aanleg van routenetwerken en knooppunten. Op grond van het provinciale actieprogramma, vervult de provincie ook een zekere initiërende en aanjagende rol, overigens in nauwe samenwerking met de regionale partijen en organisaties.

De gemeente Lopik heeft met buurgemeenten Oudewater en Montfoort een intentie ondertekend om recreatie en toerisme binnen de Lopikerwaard te versterken en spreekwoordelijk op de kaart te gaan zetten.

De gemeente maakt deel uit van het recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Op jaarbasis wordt een omzet van ongeveer € 5,7 miljoen gerealiseerd. De daaraan gerelateerde directe en indirecte werkgelegenheid bedraagt 57 fte; volledige arbeidsplaatsen. Gelet op de werkgelegenheidsstructuur van de sector zullen deze voor het overgrote deel als parttimefuncties terug te vinden zijn.

De voornaamste ontwikkelingen in en om de gemeente Lopik zijn:

- Een verzilvering van de samenleving; ouder wordende maar bovenal ervaren (!) toeristen met specifieke wensen aangaande onder meer dienstverlening en accommodatie.
- Groeiende belangstelling voor gezonde recreatie en beweging; er uit zijn, de gezonde omgeving beleven.
- Toename van recreatie in en nabij de directe leefomgeving
- Wandelen en fietsen zijn en blijven de belangrijkste openluchtrecreatieve activiteiten
- Toename van de concurrentie binnen de sector
- Toename van de regionale bevolking in de directe omgeving van de gemeente Lopik.
- Verdwijnen inkomenstoeslag landbouw en omschakeling naar andersoortige bedrijvigheid

In de beoordeling van recreatie en toerisme in de gemeente vormt het landschap de sterkste kwaliteit. De beperkte ontsluiting en toegankelijkheid van het landschap en de onvolkomenheid in het aanbod zijn de grootste minpunten.

De gemeente Lopik, in de Lopikerwaard, is in potentie een aantrekkelijke toeristische maar bovenal openluchtrecreatieve bestemming voor de eigen bevolking en vele stedelingen die er tijdens een vrije dag graag op uit trekken.

MISSIE

De koers voor de verdere ontwikkeling is kernachtig verwoordt in onderstaande missie:

Uitgaande van voornoemde cultuurhistorische en landschappelijke waarden en kwaliteiten stelt de gemeente zichzelf ten doel de duurzame ontwikkeling van recreatie en toerisme te stimuleren tot een toegankelijke, gastvrije en aantrekkelijke bestemming, afgestemd op de behoeften van de recreant en toerist.

De middelen die de gemeente ter beschikking staan, zijn onder andere:

- Stimuleren van de actieve en ondernemende burger
- Het stimuleren van duurzame ontwikkeling
- Afstemmen van recreatieve voorziening op de wensen van de gebruiker
- Samenwerking met de gemeenten Oudewater en Montfoort
- Periodiek overleg met vertegenwoordigers van belanghebbende organisaties
- Zorgdragen voor verbondenheid tussen burger, ondernemer, gast en landschap
- Invzetten op plattelandontwikkeling en dynamiek
- Een stimulerende benadering in het proces van ruimtelijke ordening
- Het behouden en bewaken van de kwaliteit van het landschap.
- Aanwenden van toeristenbelasting - in overleg met ondernemers en andere belanghebbenden - voor recreatief-toeristische projecten

DOELGROEPEN

De voornaamste doelgroepen voor recreatie en toerisme binnen de gemeente Lopik zijn hoofdzakelijk dagjesmensen afkomstig uit de eigen en omringende gemeenten. Het overgrote deel van de bezoekers van de gemeente Lopik zijn afkomstig uit een gebied dat 20 à 30 km om de gemeente heen ligt. De voornaamste activiteiten die door hen worden ontplooid zijn fietsen en wandelen.

Een kleine maar geheel eigen doelgroep vormen de polsstokhoogspringers. Niet groot in aantal edoch hun evenement heeft een hoge waarde in de opbouw van het recreatief-toeristisch imago van de gemeente.

BELEID

Teneinde goed inzicht te verwerven in de recreatietoeristische wensen van de verschillende gasten verdient het aanbeveling om eens in de vijf jaar een gebruikersonderzoek te houden onder de verschillende doelgroepen.

Het beleid richt zich op het verder optimaliseren van het netwerk voor wandelaars en fietsers. In en om het gebied van ca 1 à 2 kilometer van alle woonkernen zal de gemeente initiatieven nemen om te komen tot een stelsel van vrijliggende verharde en onverharde wandel- en fietspaden. Voor de Lekdijk wordt nagegaan op welke het overgrote deel kan worden afgesloten voor gemotoriseerd verkeer, met uitzondering van het bestemmingsverkeer.

(Agrarische) ondernemers worden gestimuleerd om karaktervolle accommodaties te ontwikkelen, in verbondenheid met de omgeving. Dit kan zowel dag- als verblijfrecreatief zijn. Bij voorkeur komen deze voorzieningen tot stand op of nabij een knooppunt dan wel in de nabijheid van de recreatieve habitat.

Onderdeel van de recreatieve habitat en het netwerk aan wandel- en fietspaden is dat op verschillende plekken rustvoorzieningen komen als banken, een enkele schuilhut en (informele) speelweides.

In samenspraak met sportvisverenigingen wordt bezien of er voldoende visstekken zijn en of deze nog verbetering behoeven.

Voor alle toeristisch-recreatieve accommodaties geldt dat een goede landschappelijke inpassing voorwaarde is voor vergunningverlening. Deze inpassing wordt vertaald met:

- Beperkt zichtbaar vanaf openbare weg of fiets- c.q. wandelpad;
- Natuur en landschap worden zoveel mogelijk integraal opgenomen in de accommodatie dan wel de architectuur sluit nauw aan bij deze waarden;
- De bouwstijl sluit naar aard en omvang aan bij de oorspronkelijke kwaliteiten van Lopik. Daarbij passen ook vernieuwende bouwstijlen mits deze belevingswaarde en kwaliteit toevoegen aan het verblijf in de gemeente.

Recreatief-toeristische bedrijvigheid is een taak van de ondernemer. De gemeente kan enkele randvoorwaarden scheppen waarbinnen (aspirant)ondernemers zich verder kunnen ontwikkelen. Naast voornoemde beleidlijnen zal de gemeente door voorlichting en kennisuitwisseling trachten het toeristisch ondernemersklimaat te vergroten. Dit zal worden gedaan in regionaal verband, samen met onder meer de gemeenten Oudewater en Montfoort, financiële instellingen en de verschillende brancheorganisaties.

Evenementen vormen een belangrijke drager voor het imago en de reputatie van de gemeente Lopik. De gemeente acht het laten plaatsvinden van evenementen binnen de verschillende gemeenschappen waardevol en zal initiatieven positief tegemoet treden.

De gemeente blijft uiteraard een belangrijke rol spelen in de toeristisch-recreatieve ontwikkeling en het beheer van de openbare ruimte. De taken van de gemeente inzake toerisme en recreatie zijn op hoofdlijnen:

- Ontwikkelen van beleid en het scheppen van de goede randvoorwaarden;
- Organisatie en communicatie;
- Vergunningverlening en handhaving
- Beheer openbare ruimte en voorzieningen

De gemeente hecht zeer aan een goede communicatie met de toeristische sector. Daartoe zullen binnen de gemeentelijke organisatie de juiste voorwaarden worden geschapen door:

- Het aanwijzen van één bestuurlijk verantwoordelijke;
- Het benoemen van een toeristisch coördinator, eerste aanspreekpunt voor toeristische ondernemers in de gemeente;
- Het instellen van een gemeentelijke multidisciplinaire werkgroep rondom het thema toerisme;
- Periodiek overleg te bewerkstelligen met de ondernemers in de gemeente Lopik.

Het voorgaande beleid is vertaald naar het ruimtelijk beleid en de verwerking in bestemmingsplan(nen). Dit wordt weergegeven in paragraaf 3.7

STRATEGIE

Allereerst zal een blijvende samenwerking worden gezocht met de overige twee gemeenten in de Lopikerwaard.

Ontwikkelingen vergen energie, daadkracht en concrete inzet. Nagegaan wordt of in samenwerking met de overige gemeenten in de Lopikerwaard een initiatiefrijke aanjager kan worden aangetrokken die de middelen en de mogelijkheden krijgt om het toeristische klimaat in de Lopikerwaard op te jatten.

In de stappen om te komen tot ontwikkeling van recreatie en toerisme is het van belang om allereerst de ruimtelijke voorwaarden te realiseren waar bezoekers graag gebruik van maken. Concreet betekent dit voor Lopik om allereerst werk te maken van de recreatieve netwerken als basis voor het genieten van de bijzondere kwaliteiten van het landschap en de omgeving.

ACTIEPROGRAMMA

Verschillende plannen en ideeën hebben de revue gepasseerd. Een selectie op basis van verschillende criteria hebben gezorgd voor een prioritering van acties. Ofschoon iedere arbitrage en prioritering voor discussie vatbaar is, hebben de navolgende projecten de hoogste prioriteit verkregen:

- Wandel- en fietspadenplan
- Promotie in regio
- Recreatieve ontwikkeling Lekdijk
- Uitbreiden kamperen, logies en ontbijt bij de boer
- Gebiedscoördinator ILG
- Polsstokverspringen promoten

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Lopik is een plattelandsgemeente, naar oppervlakte één van de grootsten in de provincie Utrecht. Het overgrote deel van het grondgebied is eigendom van / in gebruik bij agrarische ondernemers. Door de eeuwen heen is daarmee een aantrekkelijk landschap met waardevolle cultuurhistorische elementen ontstaan. Zo kenmerkt het gebied zich door de vele monumentale boerderijen. Tegelijkertijd ontkomt ook Lopik niet aan de veranderingen die zich in de agrarische sector voltrekken. Gedurende laatste decennia is ongeveer 25% van de agrarische bedrijven gestopt. Een einde van deze ontwikkeling lijkt nog niet in zicht. Alternatieven voor de agrarische bedrijfsvoering liggen er onder meer op het gebied van recreatie en toerisme. Enkele ondernemers geven aan mogelijkheden te zien voor vormen van recreatietoeristische dienstverlening. De gemeente vindt het van groot belang nader te verkennen en te bepalen welke mogelijkheden geboden kunnen worden.

De stedelijke uitbreiding van onder meer Nieuwegein, Utrecht en IJsselstein leidt tot een toename van het aantal inwoners in deze agglomeraties. Evenredig daarmee neemt ook de behoefte aan recreatie toe hetgeen merkbaar is binnen de gemeente Lopik. Dagjesmensen beginnen de rust en ruimte in de gemeente Lopik steeds meer te ontdekken. Op het vlak van recreatie en toerisme worden zo links en rechts en op ad hoc basis diverse evenement(jes)en georganiseerd. Motorrijders ontdekken op zonnige

dagen de charme van het rijden op de dijk. Het fietsen neemt toe maar ook allerlei vormen van sportieve recreatie.

Het buitengebied van de gemeente Lopik kent tot op heden een overwegend agrarisch gebruik. De activiteiten op het gebied van recreatie en toerisme ontluiken. Camping Klein Scheveningen biedt ruimte voor vakantiegangers op zoek naar vaste als ook toeristische standplaatsen. In de aanpalende jachthaven worden ligplaatsen verhuurd. Enkele ondernemers bieden streekeigen producten aan en via onder meer de VVV Groene Hart kunnen enkele Bed & Breakfast adressen worden gevonden. In een beperkt aantal kernen functioneert een horecagelegenheid en ten zuiden van Lopik ligt het dagrecreatieterrein Salmsteke.

Momenteel wordt een nieuw bestemmingsplan voor het landelijk gebied voorbereid voor de gemeente Lopik. Het is een belangrijk momentum om dynamiek en nieuwe ontwikkelingen op het vlak van recreatie en toerisme een plaats te bieden. Het is voor de gemeente daarom van belang om op basis van een goed beleidsplan heldere keuzes te kunnen maken over het ruimtelijk beslag van recreatie en toerisme.

1.2 Recreatie en toerisme

Vrijtijdsbesteding in Nederland wordt uiteengelegd in verschillende soorten activiteiten op het gebied van welzijn, vrijwilligerswerk, sport, recreatie en toerisme. Deze beleidsnota heeft betrekking op in het bijzonder recreatie en toerisme. Binnen de kaders van deze beleidsnota wordt geen onderscheid gemaakt tussen beide vormen van vrijtijdsbesteding. Immers een recreatief-toeristische omgeving die gewaardeerd wordt door toeristen wordt evenzeer op prijs gesteld door de eigen bevolking. Toeristen zijn niet per definitie geld betalende bezoekers van elders, integendeel. Commerciële toeristische voorzieningen gedijen niet in de laatste plaats dankzij het bezoek van In het hypothetisch onderscheid tussen recreatie en toerisme wordt toerisme beschouwd als de vrijetijdsactiviteit die een economische grondslag kent. De recreatieve vrijetijdsbesteding is gebaseerd op (openlucht)recreatie. Wanneer de vrijetijdsmens geld uitgeeft, is zijn/haar gedrag een toeristische activiteit, zo niet dan is er sprake van recreatief gedrag. Een tweede onderscheid wordt wel gemaakt naar herkomst. Wanneer de bezoeker afkomstig is uit de 'eigen gemeente' is hij/zij een recreant. Komt de persoon in kwestie van verder weg dan is het een toerist. Beide beleidsvelden zijn evenwel zo nauw en onlosmakelijk met elkaar verbonden dat wordt voorgesteld hierin in het kader van dit beleidsplan geen nader onderscheid te maken.

de nabij wonende, lokale bevolking. Recreatie waaronder openluchtrecreatie gericht op beleving van natuur en landschap vormt een belangrijke basis voor een toeristische activiteit. Tegelijkertijd zoekt de recreant vaak een plaats om zichzelf te laven en/of wat te eten naar een lekker lange wandeling. Daarnaast kan dezelfde persoon met dezelfde vrijetijdsactiviteit de ene keer de hand op de knip houden. De vrijetijdsbesteding zou dan louter recreatief zijn. Een ander moment kan dezelfde recreant een tussenstop maken bij een of ander etablissement en daarmee vallen onder de noemer toerisme. De (beleids)wensen aangaande de omgeving, infrastructuur en organisatie zijn in alle gevallen eender.

1.3 Doelgroepen

Binnen de kaders van recreatief-toeristisch beleid vormen de wensen van de te onderscheiden doelgroepen belangrijke kaders. Op hoofdlijnen kunnen voor het recreatief-toeristische product van de gemeente Lopik twee doelgroepen worden onderscheiden, te weten:

- de inwoners van de verschillende kernen binnen de gemeente;
- de bezoekers; dag- en verblijfstoeristen woonachtig buiten de gemeente en/of verblijvend binnen de gemeente.

Met de wensen van beide doelgroepen zal in het beleidsplan rekening gehouden worden.

Het beleidsplan heeft vooraleerst betrekking op het grondgebied van de gemeente Lopik. Gegeven het 'gemeentegrens' overschrijdende gedrag van de toerist, zullen ook vraag en aanbod vanuit de regio in ogenschouw worden genomen. Niet alleen wordt de samenwerking met andere regionale organisaties beschouwd, ruimtelijke ontwikkelingen en voorstellen dienen een logisch verband te krijgen met hetgeen in de regio aanwezig is. Bovendien zal ook het relevante landelijke en provinciale beleid kort en bondig worden meegenomen.

De schaal en het agrarische karakter van de gemeente, als ook de landschappelijke en sociale waarden vormen een belangrijk uitgangspunt voor het beleidsplan.

Op basis van landelijke kerncijfers wordt een inzicht gegeven in recreatief-toeristisch gebruik binnen de gemeente Lopik en de economische waarde daarvan.

De gemeente Lopik stelt de inkomsten uit de toeristenbelasting volledig beschikbaar voor uitgaven binnen de sector recreatie en toerisme. Daarvoor heeft het enkele jaren terug de terechte complimenten

van de RECRON; belangenbehartigende organisatie van recreatie ondernemers in Nederland, mogen ontvangen.

1.4 Verantwoording

Het beleidsplan is tot stand gekomen op basis van een stevige interactie met belanghebbende ondernemers en vertegenwoordigers van verschillende organisaties. In de tweede helft van 2005 zijn gesprekken gevoerd met 21 personen over verschillende onderwerpen die van belang zijn voor recreatie en toerisme in de gemeente Lopik (zie eerste bijlage).

Tegelijkertijd is op basis van door de gemeente aangereikte informatie en het zoeken via Internet achterhaald welke voorzieningen aanwezig zijn binnen de gemeente Lopik. Een overzicht hiervan is weergegeven in de tweede bijlage.

Op basis van de verkregen informatie en de eigen inzichten is een eerste sterkte-zwakke analyse (zie derde bijlage) uitgevoerd en gepresenteerd tijdens de workshop die in het kader van het beleidsplan is georganiseerd. Tijdens deze workshop hebben de deelnemers deze analyse nog verder aangescherpt en waar nodig bijgesteld. Het tweede deel van het workshop-programma bestond uit een discussie over de inhoud van de gemeentelijke missie inzake recreatie en toerisme.

Dezelfde avond is een inloopbijeenkomst georganiseerd teneinde belanghebbenden en betrokkenen die nog niet waren gesproken, gelegenheid te bieden opmerkingen te plaatsen en ideeën te opperen.

De aldus vergaarde input, aangevuld met onderzoeksgegevens over recreatief toeristisch gebruik en ontwikkelingen, vormen de basis voor dit beleidsplan en het daarin opgenomen actieprogramma.

In het volgende hoofdstuk wordt allereerst een inventarisatie gegeven van het aanbod van en de vraag naar recreatieve voorzieningen, onder meer uitgewerkt naar een indicatie omtrent de economische betekenis van de bedrijvigheid in de sector recreatie en toerisme van de gemeente Lopik.

Daarnaast wordt kort en bondig een beeld geschetst van het vigerende beleid. De voornaamste, van belangzijnde trends die zich in de maatschappij als ook regionaal aftekenen, worden beschreven. Tot slot wordt een beoordeling gegeven van het recreatie/toeristisch product in de gemeente Lopik.

In het derde hoofdstuk wordt de beleidsvisie weergegeven over de verschillende aspecten die direct of indirect van invloed zijn op recreatie en toerisme. In paragraaf 3.7 wordt daarvan een vertaling gegeven naar het beleid aangaande ruimtelijke wensen.

Het vierde en laatste hoofdstuk bevat het actieprogramma waarmee de geformuleerde beleidslijnen uitgevoerd en gerealiseerd zouden kunnen worden. Het is een actieprogramma gebaseerd op wensen, ideeën en voorstellen die in de loop der jaren bijeen zijn gebracht tijdens diverse workshops en bijeenkomsten. Eén daarvan heeft plaatsgehad in het kader van het opstellen van dit document.



2 Inventarisatie en analyse

2.1 Inleiding

De economische dynamiek binnen de sector toerisme is in sterke mate gebaseerd op de interactie tussen vraag en aanbod. Deze interactie wordt beïnvloed door regionale omstandigheden en netwerken en het beleid van de overheid. Deze verschillende onderwerpen zullen in dit hoofdstuk de revue passeren. Daarnaast zal op basis van landelijke kerncijfers de economische betekenis van recreatie en toerisme worden becijferd.

2.2 Het aanbod

– Landschap

De gemeente Lopik kenmerkt zich door een min of meer open landschap met een karakteristiek patroon van ontginning; het zogeheten 'cope- en slagenlandschap'. Door de eeuwen heen heeft het overwegend

agrarisch landgebruik (melkveehouderij) dit landschap verder gevormd en het huidige karakter gegeven. Het open landschap is in het bijzonder in het zuid-westelijke deel van de gemeente aanwezig. Het oostelijk deel kenmerkt zich door een grotere dichtheid en daarmee afnemende openheid. Ook de strook ten noorden van de Lek is een meer half open landschap met enkele natuurgebieden, boomgaarden en militaire complexen. Water vormt een belangrijke historische waarde in de wording van het landschap. Het is nog steeds een beeldbepalend element in dit landschap. Er is daarmee in totaliteit een verstilde en aantrekkelijke omgeving ontstaan.

– *Ontsluiting*

De (utilitaire) ontsluiting binnen de gemeente Lopik is in sterke mate oost-west georiënteerd, samenhangend met de voornoemde ontginningshistorie. De provinciale weg N210 vormt de hoofdontsluiting vanaf IJsselstein naar Schoonhoven. De Lekdijk en langs de verschillende weteringen lopen (auto)wegen, in oostwestelijke richting. Aan deze weteringen zijn de verschillende woonplaatsen gesitueerd in een karakteristieke lintbebouwing.

De recreatieve ontsluiting is in sterke mate gebaseerd op de utilitaire structuren waarvan mede gebruik kan worden gemaakt. Daarnaast zijn enkele bijzondere wandel- en fietspaden aanwezig:

- De zuidelijke weg langs de Lopiker Wetering is hoofdzakelijk primair bestemd voor bestemmingsverkeer, fietsen en wandelen.
- De noordzijde van de Polsbroeker Wetering is eveneens primair bestemd voor bestemmingsverkeer, fietsen en wandelen.
- Het kerkepad Cabauw – Polsbroek
- Tiendweg Willige Langerak

De hiervoor beschreven utilitaire en recreatieve infrastructuur vormt ook het netwerk waarop verschillende wandel- en fietsroutes zijn uitgezet. Enkele wandelroutes zijn onder meer de Cabouwse Jacobsroute; Willige Langerakroute en het Groene Hartpad. Enkele fietsroutes zijn de Lopikerwaardroute, de Herman de Man route en de historische boerderijenroute. Het stelsel van weteringen, sloten en afwateringen vormt de basis voor enkele schaatsroutes. Voor een uitgebreider overzicht wordt verwezen naar de tweede bijlage. Aangenaam kan er ook worden gewandeld in Wilhelmina's Hof (Benschop), Zuiderpark en Lopikerhout (Lopik). De uiterwaarden langs de Lek bieden eveneens mogelijkheid tot een wandeltocht.

– *Stationaire recreatie*

Voornoemde parken zijn eveneens aantrekkelijk voor diverse vormen van stationaire recreatie; zitten, zonnen en spelen. Deze mogelijkheden, alsook het zwemmen en polsstokhoogspringen, kunnen ook worden gevonden in het recreatieterrein Salmsteke, ten zuiden van Lopikdorp aan de oevers van de Lek. Zwemgelegenheden worden ook geboden in het zwembad Lobeke.

– *Logiesaccommodaties en horecavoorzieningen* Binnen de gemeente Lopik zijn 2 grote en 8 kleine(re) kampeeraccommodaties aanwezig. Daarnaast bevindt zich in Benschop één hotel en zijn er twee Bed & Breakfast accommodaties.

Binnen gemeentegrenzen opereren momenteel 10 café-restaurants.

– *Overig*

In het verlengde van hun agrarische functie zijn er verschillende bedrijven die hun (streek)eigen producten te koop aanbieden, variërend van fruit tot vleespakketten.

Samenvattend kan worden gesteld dat het recreatie-toeristisch aanbod binnen de gemeentegrenzen van Lopik een dagrecreatief karakter heeft, gericht op wandelen en fietsen in een fraaie, agrarische omgeving.

2.3 De markt

In deze paragraaf wordt een beschrijving gegeven van de vraagzijde op basis van beschikbare literatuur, informatie en onderzoeksrapporten. De markt kan

DEFINITIE Onder een dagtocht wordt verstaan: een recreatieve activiteit waarvoor men ten minste twee uur van huis is (zonder dat daarbij een overnachting elders plaatsvindt, exclusief bezoeken aan familie of kennissen en exclusief dagtochten vanaf een vakantieadres. Iedere dagtocht staat voor één dagrecreant. (CBS 2002)

Kritische kanttekening. Een ondergrens van 2 uur betekent dat veel alledaagse activiteiten niet worden meegenomen in het onderzoek. In toenemende mate groeit het besef dat de directe leefomgeving van groot belang is voor veel recreatieve activiteiten zoals het maken van het ommetje, trimmen, spelen en de hond uitlaten, enz..

uiteen worden gelegd in recreatieve activiteiten met of zonder overnachting. Zoals in het eerste hoofdstuk is weergegeven bestaat de vraagzijde uit de inwoners van de gemeente Lopik, aangevuld met dagjesmensen en vakantiegangers van elders.

In de gemeente Lopik zijn anno 2005 ongeveer 14.000 mensen woonachtig.

In de regio met een straal van ongeveer 20 km rondom de plaats Lopik wonen bijna 570.000 personen. Gemiddeld maakt iedere Nederlander 62 dagtochten per jaar. Voor de drie westelijke provincies ligt dat aantal nog iets hoger, te weten 64 dagtochten per jaar (CBS, 2002).

Door de inwoners van de gemeente Lopik worden jaarlijks meer dan 860.000 toeristisch recreatieve dagtochten gemaakt. Vanuit de regio rondom de gemeente Lopik is dit aantal al meer dan 35 miljoen op jaarbasis.

Voor 80% van de dagtochten geldt dat deze plaatsvinden in een straal van 30 km rondom de woning. Dit afstandsgedrag wordt nog genuanceerder wanneer wordt gekeken naar de verschillende vormen van vervoer. De twee voornaamste vervoersmiddelen ten behoeve van een dagtocht zijn de auto en de fiets. Voor ongeveer 50% van de dagtochten met de auto als vervoermiddel wordt een afstand van 15 km of minder afgelegd. 64% Van de dagtochten met de fiets als vervoermiddel vindt plaats binnen een straal van 5 km.

De toeristisch-recreatieve mogelijkheden binnen de gemeente Lopik in ogenschouw nemend, vormt het fietsen de voornaamste recreatief-toeristische activiteit. Gelet op de actieradius van de fietser zijn met name de inwoners binnen de gemeente en de direct aangrenzende gemeenten (Schoonhoven, Oudewater, Montfoort, IJsselstein en Nieuwegein) van belang. Zij vormen de grootste en belangrijkste doelgroep met een omvang van 144.000 inwoners. Iedere inwoner maakt jaarlijks gemiddeld 4 fietstochten hetgeen neer komt op ca. 650.000 fietstochten in en om de Lopikerwaard. Deze tochten kunnen in principe overal naar toe gaan binnen de verschillende gemeentes. Gezien de recreatieve kwaliteiten van Lopik zullen naar schatting ongeveer 20% van deze fietsdagtochten zich geheel of ten dele binnen de gemeente Lopik voltrekken. Dit komt overeen met ongeveer 100.000 dagtochten.

Stationaire dagrecreatie zoals zonnen en zwemmen vindt plaats op dagrecreatieterrein Salmsteke en op het terrein van camping Klein Scheveningen. In 1998 is het gebruik van Salmsteke onderzocht. Het aantal bezoekers bedroeg toen op jaarbasis ongeveer 80.000 met 6.000 bezoekers tijdens de drukste dagen. De inschatting van de beheerder is dat dit aantal sedertdien is gestegen. In 2004 hebben 35.000 personen een overtocht gemaakt met het pontje naar Ameide.

De gemeente Lopik herbergt ongeveer 500 'toeristische slaapplekken' (op toeristische standplaatsen in logiesaccommodaties) en 850 slaapplekken op vaste standplaatsen. Daarbij is gerekend met een gemiddelde van 2,7 personen per standplaats. Met een gemiddelde bezetting van toeristische en vaste stand- en slaapplekken van 12 weken komt dit overeen met 113.400 overnachtingen per jaar.

2.4 Netwerken en economische orde

De gemeente Lopik kent geen recreatief-toeristische traditie. Dit uit zich onder meer in een gering aantal toeristische bedrijven en een relatief grote bemoeienis van de gemeente met het verstrekken van informatie. De christelijke waarden in de gemeente en de aanpalende regio garanderen de zondagsrust maar zorgen tegelijkertijd voor een wat beperkte dienstverlening, met name op de zondag; de recreatiedag bij uitstek.

De ontwikkelingen in de landbouw zorgen er voor dat enkele agrariërs zich nadrukkelijk oriënteren op alternatieve bronnen van inkomsten. Toeristische dienstverlening zoals kleinschalige en karaktervolle overnachtingsmogelijkheden vormt één van de alternatieven. Ook binnen de gemeente Lopik vindt deze ontwikkeling merkbaar plaats.

Het periodiek overleg tussen gemeente en ondernemers is gestrand op een geringe interesse. De ondernemers leggen onderling ook geen noemenswaardige initiatieven aan de dag om in gezamenlijkheid te opereren.

De gemeente Lopik behoort tot het servicegebied van de regio VVV 't Groene Hart in Gouda. Deze VVV organisatie verzorgt de promotie en informatieverstrekking voor het gehele gebied. In het gemeentehuis van Lopik is een VVV folderservicepost ingericht, te bezoeken tijdens kantooruren(!). Binnen het huidige tijdsgewricht wordt het functioneren van de VVV zakelijker. De wensen vanuit participerende gemeenten en ondernemers krijgen een zakelijke vertaling in output en kosten. Dit betekent voor Lopik dat extra promotionele aandacht een investering betekent om deze aandacht te bewerkstelligen.

Naast een bloeiend verenigingsleven worden op jaarbasis enkele recreatief-toeristische evenementen georganiseerd.

2.5 Overheid

Aangaande de overheid kan onderscheid worden gemaakt tussen het beleid van de overheid en de organisatie binnen de gemeentelijke overheid.

Inzake het beleid van de overheid zijn enkele onderwerpen van belang. Afgeleid van Europees beleid zet het Ministerie van LNV in op een verbrede plattelandsontwikkeling waarin economische, ecologische en sociaal-culturele functies ruimte krijgen. Naast landbouw krijgen aldus onder meer de functies natuur en recreatie een plaats (LNV, 2003). In de nabije toekomst zal een nieuwe balans in verschillende ruimtebehoeften op het platteland gevonden gaan worden.

Het Ministerie van EZ heeft haar beleidspijlen volledig gericht op het inkomend toerisme met als voornaamste doel 'het actief stimuleren van de bestedingen in Nederland die voortvloeien uit toeristisch en zakelijk inkomend toerisme'. De vier speerpunten van beleid zijn:

- Stedelijk-culturele omgeving
- Evenementen
- Kust en Waddeneilanden
- Zakelijk reisverkeer

De rode draad in het beleid van beide ministeries is om enkel nog op hoofdlijnen richting te geven aan ontwikkelingen, te dereguleren en verantwoordelijkheden veel meer bij de provincies en de gemeenten neer te leggen.

De provincie Utrecht heeft haar beleidsambities voor recreatie en toerisme opgetekend in het Actieplan recreatie en toerisme 2005-2008. De voornaamste doelen uit het actieplan zijn:

- Een sterkere profilering van Utrecht als toeristische bestemming
- Voldoende recreatievoorzieningen voor een groeiende vrijetijdsbehoefte in de provincie Deze doelstellingen zijn vertaald naar 7 thema's:
 1. 'Een aangenaam verblijf': verbetering van het aanbod aan verblijfsrecreatie;
 2. 'Altijd wat te beleven': Stimuleren van het bezoek aan bezienswaardigheden en evenementen;
 3. 'Trefpunt Utrecht': benutten van kansen voor zakelijk toerisme;
 4. 'De groene randstad': ontwikkeling van recreatief groengebieden vooral nabij de steden;
 5. 'De paden op': verbetering van de routenetwerken;
 6. 'Gastvrij onthaal op het platteland': verder ontwikkelen van het plattelandstoerisme;
 7. 'Slagvaardige prestaties': verbeteren van het instrumentarium.

De provincie Utrecht voert in deze verschillende acties zelf uit en/of scheidt de juiste financiële of bestuurlijke voorwaarden samen met andere belanghebbende organisaties waaronder gemeenten en het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven.

In samenwerking met de gemeenten Oudewater, Montfoort en Lopik is het Landschapsonwikkelingsplan Groene Driehoek opgesteld. Als voornaamste doelen zijn op hoofdlijnen om het karakteristieke en waardevolle landschap in de Lopikerwaard te behouden en waar mogelijk verder tot ontwikkeling te brengen. Enkele subdoelstellingen die ook betrekking hebben op de recreatie luiden:

- Verbetering van de mogelijkheden voor kleinschalige dagrecreatie en recreatief medegebruik in kwantiteit en kwaliteit binnen de landschappelijke randvoorwaarden van het plangebied (punt 6).
- De leefbaarheid en de actieve betrokkenheid van de burgers bij het buitengebied handhaven en verder ontwikkelen (punt 8).

In de toelichting wordt hierover aanvullend nog opgemerkt dat het gaat om de recreatieve activiteiten zoals wandelen, fietsen, skeeleren, kanoën en schaatsen. En verbetering en uitbreiding van de mogelijkheden voor recreatief medegebruik en aanvullende kleinschalige voorzieningen zijn gewenst. "Er dient wel terughoudend te worden omgegaan met kamperen bij de boer en aanvullende vormen van dagrecreatie".

De gemeente heeft voor recreatie en toerisme uitsluitend een randvoorwaardelijk beleid gevoerd zoals opgenomen in de vigerende bestemmingsplan(nen). De gemeente heeft tot op heden geen specifiek beleidsprogramma recreatie en toerisme opgesteld.

De bestuurlijke verantwoordelijkheden voor het beleidsveld recreatie en toerisme zijn toebedeeld aan één wethouder. Binnen de gemeentelijke organisatie zijn de taken aangaande het beleidsterrein recreatie en toerisme nog niet goed ingebed. Eén medewerkster heeft het beleidsveld onder haar hoede voor een taakstellende 60 uur op jaarbasis.

De gemeente draagt mede zorg voor de productie van enkele routefolders waaronder die van bijvoorbeeld de historische boerderijenroute.

De drie gemeenten in de Lopikerwaard: Montfoort, Oudewater en Lopik hebben in september 2004 de intentie ondertekend om te gaan samenwerken in het project "Gebiedsgerichte Samenwerking Toerisme en Recreatie in de Lopikerwaard". De eerste stap in deze is het opstellen van een marketing-, communicatie- en promotieplan, gericht op de toerist en de recreant uit de omliggende en verder gelegen stedelijke gebieden. Daar wordt parallel aan het opstellen van dit beleidsplan momenteel uitvoering aan gegeven.

De gemeente Lopik maakt deel uit van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Het schap heeft de laatste jaren actief gewerkt aan de realisatie van een wandel- en fietsroutenetwerk en aan de ontwikkeling van 5 routeknooppunten in de Lopikerwaard. Twee van deze knooppunten zijn in de gemeente Lopik gesitueerd, bij het gemeentehuis in Lopikdorp en bij het Wapen van Benschop.

2.6 Economische betekenis

De economische betekenis van recreatie en toerisme in de gemeente Lopik kan worden herleid van het aantal dagtochten en overnachtingen die er jaarlijks plaatsvinden, vermenigvuldigd met de gemiddelde besteding. De formule ziet er als volgt uit; (aantal dagtochten x gemiddelde bestedingen per dagtocht) + (aantal overnachtingen x gemiddelde bestedingen per overnachting).

Uitgaande van de kerncijfers van het NBTC (het voormalige TRN) en CBS-cijfers over toeristische bestedingen en ZKA (zie bijlage 4), wordt bij de onderstaande, vrij conservatieve berekening, uitgegaan van de volgende gegevens en kerncijfers:

- 860.000 dagtochten door inwoners van de gemeente Lopik waarvan naar schatting 25% binnen de gemeentegrenzen worden volbracht: 215.000 dagtochten.
- 150.000 dagtochten vanuit de aangrenzende regio's; hoofdzakelijk fietstochten
- 80.000 bezoekers aan Salmsteke – 42.000 overnachtingen op toeristische standplaatsen – 850 vaste standplaatsen.
- Gemiddelde uitgave per fietsdagtocht (CBS, 2002) bedraagt € 4,27.
- Uitgave zwemmen: € 4,67 per dag per bezoeker
- Toeristische overnachting: € 30,50 per nacht – Vaste standplaats: € 3.202,59 per standplaats per jaar.

In de kerncijfers aangaande bestedingen zijn drie posten opgenomen, te weten entree-, consumptie- en reiskosten.

Het aantal dagtochten van de eigen bevolking, besteed binnen de gemeente is relatief laag ingeschat. De reden hiervoor is dat de meeste toeristischrecreatieve bestemmingen voor een dagtocht buiten de gemeente liggen. Het landelijk beeld behoeft derhalve een nuancering voor de situatie in de gemeente Lopik.

Daarnaast is ingeschat dat het soort dagtocht waarvoor de toerist naar de gemeente Lopik komt, hoofdzakelijk bestaat uit wandelen en fietsen.

De recreatief-toeristische bestedingen binnen de gemeente Lopik bedragen aldus:

$(215.000 + 100.000 \text{ dagtochten}) \times € 4,27 =$
 $€ 1.345.050,-$
 $80.000 \text{ bezoeken} \times € 4,67 = € 373.600$
 $42.000 \text{ overnachtingen} \times € 30,50 = € 1.281.000$
 $850 \text{ vaste standplaatsen} \times € 3.202,59 =$
 $€ 2.722.201,50$

Het totaal aan bestedingen in recreatie en toerisme komt aldus op afgerond € 5,7 miljoen per jaar.

Op basis van de bovenstaande aannames en kerncijfers is een omzet van afgerond 5,7 miljoen euro een reële inschatting. Gemiddeld genomen komt een besteding van 100.000 per jaar overeen met 1 fte directe werkgelegenheid. Aldus bedraagt de directe werkgelegenheid 57 fte arbeidsplaatsen. De daarvan afgeleide indirecte werkgelegenheid bedraagt nog eens 21 fte banen. De totale werkgelegenheid voortkomend uit de toeristische bestedingen binnen de gemeente Lopik bedraagt 78 fte arbeidsplaatsen. Gegeven de aard en structuur van deze arbeidsplaatsen zullen dat talloze seizoensgebonden deeltijd-banen zijn. Op aantallen en verhouding van deze seizoensarbeid is er evenwel geen zicht.

2.7 Trends en ontwikkelingen

In deze paragraaf wordt een beknopt overzicht gegeven van de voornaamste ontwikkelingen, trends en kansen op het gebied van recreatie en toerisme welke van toepassing (kunnen) zijn binnen de gemeente Lopik.

– De demografische ontwikkelingen

De bevolking in Nederland zal in de komende decennia nog met 1 à 2 miljoen inwoners toenemen. Tegelijkertijd wordt in de toekomst een afname van het aantal jongeren verwacht en een duidelijk waarneembare toename van de 'jonge senioren' (50 - 64 jaar) en van het aantal 65-plussers. Deze 'vergrijzing' zal echter pas na het jaar 2010 een dusdanige omvang krijgen dat dit grote gevolgen zal hebben voor de vormen van vrijetijdsbesteding en toeristische bestedingen. Verder zullen, naar verwachting, allochtonen actiever gaan deelnemen aan allerlei vormen van (openlucht)recreatie.

– Sociaal-culturele trends

De laatste decennia is het opleidingsniveau van de Nederlandse bevolking beduidend gestegen. Datzelfde geldt voor de individualisering en emancipatie. Mensen zijn zelfstandiger gaan functioneren en zoeken een eigen weg in de samenleving, mensen worden bovendien zelfbewuster, kritischer en mondiger. De flexibilisering van het arbeidsbestel zal zich verder doorzetten. Dit kenmerkt zich onder meer in een flexibele arbeids(vrije) tijd en een toename van parttime werken.

De aandacht voor gezondheid en het persoonlijk welbevinden; de "kwaliteit van het leven" vindt men steeds belangrijker. Ook begrippen als status en afwisseling worden steeds belangrijker mede door de verdergaande individualisering, het hogere opleidingsniveau en de stijging van het inkomen. Ondanks de milieuproblematiek blijkt het autobezit en -gebruik nog steeds toe te nemen. Meer gebruik van openbaar vervoer ten behoeve van vrijetijdsactiviteiten zal vooralsnog beperkt blijven.

– Economische ontwikkeling

Macro-economische veranderingen zoals de Europese eenwording en de creatie van een grote thuismarkt, zullen waarschijnlijk leiden tot een toenemende welvaart voor de Nederlandse burger en heeft een gunstig effect op de investeringsmogelijkheden van het toeristisch bedrijfsleven. In het verlengde hiervan ligt naar verwachting een toename van het gemiddeld en het vrij besteedbaar inkomen.

Op dit moment echter stagneert de economische ontwikkeling, hetgeen de komende jaren waarschijnlijk zal leiden tot meer vrijetijdsbesteding dichterbij huis. Dit heeft als consequentie een groeiende binnenlandse vraag en druk op karaktervolle bestemmingen.

De informatie overdracht via internet groeit door. Dit betekent dat iedere consument zich uitgebreid kan oriënteren op zijn bezoek maar ook alternatieven kan bezichtigen. De concurrentie zal daardoor toenemen.

– Kwaliteit en diversiteit

Kwaliteit speelt een steeds belangrijkere rol in het keuzeproces. Hierdoor, maar ook door het grote aanbod aan mogelijkheden, wenst de recreant een diversiteit aan activiteiten te ontplooiën bij voorkeur in de directe woonomgeving en in de soms korte tijdsperiodes die hem ter beschikking staan. Voor een recreatie-activiteit wordt in toenemende mate een (totale) beleving gezocht. Wat in het verleden een wandeling in het bos was, moet nu een avontuur in de natuur zijn, waarbij het verblijf van a tot z in orde moet zijn.

– Veranderingen in recreatiegedrag

Voor genoemde algemene ontwikkelingen leiden tot een verandering in recreatiegedrag. Recreatie anno 2005 kenmerkt zich door een mix van belevenissen en ervaringen, in de stad of de natuur, binnen of buiten, met anderen of alleen. Belangrijke elementen daarbij zijn: natuur, cultuur, historie, educatie en sport. Belangrijke voorwaarde voor deze ontwikkeling is dat de kwaliteit van de voorzieningen en het landschap van het juiste en aantrekkelijke niveau zijn om deze recreatie op te vangen.

Het merendeel van de dagtochten van Nederlanders vindt al sinds jaar en dag plaats binnen ca. 10 km van de woning (of andere - tijdelijke - verblijfsplaats). Dit zal ook in de toekomst het geval blijven. Deze vorm van dagrecreatie zal in de toekomst nog verder in betekenis en aantal toenemen.

Wandelen en fietsen in een natuurlijke omgeving wordt het meest ondernomen. De toegenomen waardering voor fitheid en gezondheid vindt z'n weerslag in de groeiende belangstelling voor sportieve recreatieactiviteiten waaronder het skeeleren en mountainbiking. De deelname aan individuele recreatiesporten zal in versterkte mate groeien, met name ook onder de ouderen uit de samenleving.

De recreant zoekt in toenemende mate een andere werkelijkheid (Lengkeek, 1996). Afgestemd op de recreatie-activiteit wordt een specifiek patroon van waarden, normen, gedrag en uitrusting eigen gemaakt.

Authenticiteit, regionale identiteit, een natuurlijke (oer)omgeving en gastheerschap als kernwaarden voor beleving van die andere werkelijkheid worden steeds belangrijker. Een van de uitingen van deze ontwikkeling is de zich reeds manifesterende groei van sociaal-cultureel-stedelijk georiënteerde uitstapjes waarbij de (oude) binnenstad favoriet is.

Rust, ruimte en contact met de natuur - als compensatie van een druk bestaan - wordt gezocht en doorgaans gevonden in natuurgebieden en het landelijk gebied rondom de woonplaats. Ook de parken en groengebieden in en om de stad voorzien in een belangrijke behoefte. Toename van de (actieve) ouderen en allochtonen in de samenleving versterkt de vraag naar het groen met recreatieve voorzieningen in en om de directe woonomgeving. In het verlengde hiervan geldt dat stilte een steeds schaarser goed wordt in onze dynamische samenleving. Een van de speerpunten van belangenbehartiging door de ANWB is dan ook om daar waar mogelijk stilte zoveel mogelijk te garanderen. Stille gebieden en voorzieningen zullen in de toekomst zeer zeker een extra trekker worden.

In toenemende mate wordt het spelen voor kinderen geprofessionaliseerd in speel- en thematuinen. Overal ontstaan (deels) overdekte speelgelegenheden die veilig avontuur met toezicht bieden aan de kinderen met hun ouders.

Met Staatsbosbeheer als koploper dingen terreinbeheerders in toenemende mate om de 'hand van de recreant'. Niet alleen wordt ruimhartiger gedacht over de recreatieve mogelijkheden in de natuurterreinen, ook worden mogelijkheden gezocht dichtbij woonplaatsen natuurterreinen in te richten met een verhoogde recreatieve waarde. Het Speelbos Boeverijen nabij Breda en het Boomkronenpad zijn hiervan enkele voorbeelden.

– Regionale ontwikkelingen

Geïnitieerd vanuit Europese besluitvorming zal de sociaal-economische positie van de landbouw ingrijpend gaan veranderen. Deze kentering is reeds zichtbaar en dwingt veel agrariërs tot een ingrijpende heroriëntatie. Een van de gevolgen is een zoektocht naar alternatieve bronnen van bestaan. Recreatief-toeristische dienstverlening vormt één van de mogelijkheden. Een dienstverlening die overigens niet alleen aan agrariërs is voorbehouden.

De komende decennia worden naar verwachting nog verschillende vinex-locaties ontwikkeld. Daarmee zal de kwantitatieve behoefte aan recreatiemogelijkheden en voorzieningen verder stijgen.

2.8 SWOT analyse

In de derde bijlage wordt een overzicht gegeven van de sterkte zwakte analyse van recreatie en toerisme in de gemeente Lopik. Deze analyse komt voor uit waarnemingen van het projectteam, gesprekken met belanghebbende personen en aangevuld tijdens de workshop.

Het karaktervolle cope- en slagenlandschap, de Lek, de lintbebouwing, historische boerderijen, de rust en de centrale ligging in Nederland zijn sterke punten. Daar komt bij de in en om de Lopikerwaard verschillende aantrekkelijke plaatsen liggen waaronder Schoonhoven, Ameide, Oudewater en Montfoort.

De beperkte toegankelijkheid van het landschap is de keerzijde; een Tantaluskwelling. Het basisnetwerk aan wandel- en fietspaden is verre van compleet. Ter verduidelijking. Een goed basisnetwerk is fijnmazig, aantrekkelijk, veilig, vrij van autoverkeer, goed herkenbaar en samenhangend van voordeur tot in het buitengebied. De alledaagse recreatiebehoefte heeft daarmee onvoldoende mogelijkheden als ook wordt de dagjesmens van buiten de gemeente weinig variatie geboden.

Een van de parels in het netwerk vormt de Lekdijk. De attractieve waarde ervan is reeds door vele uiteenlopende gebruikersgroepen ontdekt hetgeen tot een bekend gebruikersconflict tussen langzaam en snel gemotoriseerd verkeer heeft geleid.

Tegelijkertijd vormt de gemeente Lopik naar imago, identiteit en reputatie geen bestemming op de toeristische kaart. Anderen dan de lokale en regionale bevolking weten Lopik niet makkelijk te vinden. Tot op heden hebben weinig ondernemers de recreatietoeristische uitdaging opgepakt. Derhalve is het recreatief-toeristische aanbod zeker op het vlak van de horeca-voorzieningen en logiesaccommodaties onvolledig. Immers, onderdeel van een wandel- en fietstocht is toch altijd het spreekwoordelijke kopje koffie en drankje en/of de overnachting. Op enkele plaatsen wordt deze mogelijkheid geboden, niet de gehele week en evenmin afgestemd op de behoefte van de klant.

De gemeente speelt een actieve rol en toont zich betrokken in de ontwikkeling van de recreatietoeristische mogelijkheden. De ondernemerskracht zit min of meer traditioneel bij de agrariërs en de daarvan afgeleide organisatorische verbanden zoals de agrarische natuurvereniging. Aarzelend en met ambivalentie ('Grond dient agrarische bestemming te behouden!') worden eerste stappen gezet naar verbrede

bedrijfsvoering waarbij verkoop van eigen producten en kleinschalige toeristische bedrijvigheid de eerste resultaten zijn.

Vanuit de gemeente, ondersteund door particuliere organisaties, is er veel en zorgvuldige aandacht voor het behoud van het landschap. De resultaten ervan zijn op tal van plaatsen zichtbaar.

De openheid van het landschap staat onder druk. Niet alleen de periodiek aanwezige maïscoulisten maar ook de fruitteelt, het Lopiker industriecomplex, beperkte zichtlijnen door de lintbebouwing en de oprukkende woningbouw vanuit IJsselstein zijn daar debet aan.

Plattelandstoeristische ontwikkelingen weten zich gesteund door verschillende subsidie- en financieringsregelingen. Tegelijkertijd vormt het een ingewikkelde materie met complexe procedures waarvan niet iedereen voldoende weet heeft.

Voor recreanten vormt de gehele Lopikerwaard en de omliggende streken een aantrekkelijk gebied. Terecht heeft de gemeente Lopik samenwerking gezocht met de gemeenten Oudewater en Montfoort voor de gezamenlijke en verdere ontwikkeling van de recreatief-toeristische mogelijkheden.

2.9 Samenvatting en conclusies

Recreatie en toerisme in de gemeente Lopik kenmerkt zich door een aantrekkelijk landschap met een hoofdzakelijk oost-west lopen utilitaire ontsluiting. Binnen de gemeente Lopik zijn ook enkele fraaie wandel- en fietspaden aanwezig. Het geheel vormt evenwel nog geen samenhangend en aantrekkelijk netwerk van paden.

Binnen de gemeentegrenzen zijn 2 grote en 8 kleine(re) kampeeraccommodaties aanwezig, 1 hotel en 3 bed & breakfastadressen. Daarnaast zijn er 10 café-restaurants aanwezig.

Wandelen en fietsen vormen de belangrijkste activiteiten. Naast de eigen bevolking is naar verwachting het merendeel van deze doelgroep afkomstig van de omringende gemeenten.

De recreatief toeristische sector is binnen de gemeente nagenoeg niet georganiseerd. De promotie en marketing loopt via VVV Het Groene Hart.

Op hoofdlijnen is het rijks- en provinciaal beleid gericht op plattelandsontwikkeling waarbinnen recreatie en toerisme een van de onderwerpen en mogelijkheden zijn voor een verbrede aanpak. Binnen het provinciaal actieplan recreatie en toerisme is dit onder meer vertaald in mogelijkheden voor plattelandstoerisme en een aanleg van routenetwerken en knooppunten. Op grond van het provinciale actieprogramma, vervult de provincie ook een zekere initiërende en aanjagende rol, overigens in nauwe samenwerking met de regionale partijen en organisaties.

De gemeente Lopik heeft met buurgemeenten Oudewater en Montfoort een intentie ondertekend om recreatie en toerisme binnen de Lopikerwaard te versterken en spreekwoordelijk op de kaart te gaan zetten.

De gemeente maakt deel uit van het recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Op jaarbasis wordt een omzet van ongeveer € 5,7 miljoen gerealiseerd. De daaraan gerelateerde directe en indirecte werkgelegenheid bedraagt 57 fte; volledige arbeidsplaatsen. Gelet op de werkgelegenheidsstructuur van de sector zullen deze voor het overgrote deel als parttimefuncties terug te vinden zijn.

De voornaamste ontwikkelingen in en om de gemeente Lopik zijn:

- Een verzilvering van de samenleving; ouder wordende maar bovenal ervaren (!) toeristen met specifieke wensen aangaande onder meer dienstverlening en accommodatie.
- Groeiende belangstelling voor gezonde recreatie en beweging; er uit zijn, de gezonde omgeving beleven.
- Toename van recreatie in en nabij de directe leefomgeving
- Wandelen en fietsen zijn en blijven de belangrijkste openluchtrecreatieve activiteiten
- Toename van de concurrentie binnen de sector
- Toename van de regionale bevolking in de directe omgeving van de gemeente Lopik.
- Verdwijnen inkomenstoelag landbouw en omschakeling naar andersoortige bedrijvigheid

In de beoordeling van recreatie en toerisme in de gemeente vormt het landschap de sterkste kwaliteit. De beperkte ontsluiting en toegankelijkheid van het landschap en de onvolkomenheid in het aanbod zijn de grootste minpunten.



3 Visie recreatie en toerisme

3.1 Inleiding

Op basis van de inventarisatie en analyse zoals weergegeven in het vorige hoofdstuk, wordt navolgend de beleidsvisie verwoord voor recreatie en toerisme in de gemeente Lopik.

Allereerst wordt de missie beschreven gevolgd door de beleidsparagrafen voor achtereenvolgens de markt, het aanbod en de netwerken en economische orde.

Tot slot wordt de ruimtelijke paragraaf opgesteld.

3.2 Missie

– *Kernwaarden en identiteit*

Lopik is een karaktervolle gemeente, onderdeel van het Groene Hart. Gelegen aan de rand van het Groene Hart en de rivier de Lek is de gemeente Lopik door eeuwenlang agrarisch gebruik en strijd tegen het water een groen-blauwe oase van rust en ruimte geworden. Lopik kenmerkt zich door een open, agrarisch landschap, oost west lopende afwatering en ontsluiting, lintbebouwing, monumentale boerderijen, hechte dorpsgemeenschappen en een christelijke traditie.

Daarmee is de gemeente in de Lopikerwaard in potentie een aantrekkelijke toeristische maar bovenal openluchtrecreatieve bestemming geworden voor de eigen bevolking en vele stedelingen die er tijdens een vrije dag graag op uit trekken.

– *Missie*

Uitgaande van voornoemde cultuurhistorische en landschappelijke waarden en kwaliteiten stelt de gemeente zichzelf ten doel de duurzame ontwikkeling van recreatie en toerisme te stimuleren tot een toegankelijke, gastvrije en aantrekkelijke bestemming, afgestemd op de behoeften van de recreant en toerist.

– *Middelen*

De middelen die de gemeente ter beschikking staan zijn:

- Stimuleren van de actieve en ondernemende burger
- Het stimuleren van duurzame ontwikkeling
- Afstemmen van recreatieve voorziening op de wensen van de gebruiker
- Samenwerking met de gemeenten Oudewater en Montfoort
- Periodiek overleg met vertegenwoordigers van belanghebbende organisaties
- Zorgdragen voor verbondenheid tussen burger, ondernemer, gast en landschap
- Inzetten op plattelandsontwikkeling en dynamiek
- Een stimulerende benadering in het proces van ruimtelijke ordening
- Het behouden en bewaken van de kwaliteit van het landschap.
- Aanwenden van toeristenbelasting - in overleg met ondernemers en andere belanghebbenden - voor recreatief-toeristische projecten

‘Verbondenheid’ in de missie betekent dat ondernemers en hun bedrijven zich ontwikkelen in directe relatie met hun omgeving. Hun functioneren en ontwikkeling is gestoeld op de kwaliteiten van natuur, landschap, toegankelijkheid en rust en ruimte.

Vanuit deze verbondenheid wordt daaraan waarden toegevoegd door bijvoorbeeld het beheer van enkele kilometers wandelpad uit te voeren of in de bedrijfsvoering nadrukkelijk te informeren over de lokale cultuurhistorie. Naar aard, vormgeving en inrichting past het recreatief-toeristisch complex in haar omgeving. Deze verbondenheid geldt overigens niet alleen voor recreatief-toeristische ondernemers. Ook agrariërs kunnen hiervan getuigen. Leden van bijvoorbeeld de agrarische natuurvereniging maken eveneens op actieve wijze hun binding met de omgeving duidelijk. De vele monumentale en goed onderhouden boerderijen getuigen daar eveneens van.

3.3 De markt

In het vorige hoofdstuk zijn de voornaamste doelgroepen genoemd voor recreatie en toerisme binnen de gemeente Lopik. Dit zijn hoofdzakelijk dagjesmensen afkomstig uit de eigen en omringende gemeen-

ten. Het overgrote deel van de bezoekers van de gemeente Lopik zijn afkomstig uit een gebied dat 20 à 30 km om de gemeente heen ligt. De voornaamste activiteiten die door hen worden ontplooid zijn fietsen en wandelen.

3.3.1 Eigen bevolking

De wandel- en fietsbehoefte van de eigen bevolking kenmerkt zich in een tweeledig gedrag. Dat is allereerst de wens om in de alledaagse leefomgeving een ommetje te kunnen maken; te voet of op de fiets. Daarachter vandaan komen ook de behoeften als de hond uitlaten, spelen, trimmen, vissen, skeeleren en in mindere mate kanoën. De tijdsduur van deze (openlucht)recreatieve activiteiten behelst gemiddeld een kwartier tot ongeveer een uur.

Teneinde voornoemde activiteiten ruimte en mogelijkheid te bieden wordt aanbevolen om rond de woonkernen de verbetering van deze padenstelsels concreet gestalte te geven. De gemeente kan hierbij zowel zelf gronden verwerven als medegebruik regelen van particuliere gronden.

In de tweede plaats gaat het om de individuele buitensportmogelijkheden zoals joggen, skeeleren of vissen. Voor skeeleren zijn onvoldoende verharde paden aanwezig.

Hiernaast heeft de eigen bevolking behoefte aan kleinschalige voorzieningen voor dagrecreatie, mede als reisdoel van fiets- en wandeltochten, maar ook voor educatie, ontspanning, zoals bezoekboerderij, natuurmuseum en horecagelegenheden. Deze voorzieningen worden bij voorkeur gesitueerd en ontwikkeld op een kruis- en/of knooppunt van recreatieve netwerken. Wanneer goed bereikbaar met de auto en uitgerust met voldoende parkeergelegenheid, kunnen deze voorzieningen ook als entree en startpunt voor een verblijf in de gemeente gelden.

Op zonnige dagen zal voor veel mensen c.q. gezinnen met kinderen het verblijven aan het water een veel gebezigde activiteit zijn. Salmsteke en het zwembad Lobeke zijn hiervoor de uitgelezen locaties.

3.3.2 Dagjesmensen van elders

Vanuit de omliggende gemeenten trekken er eveneens veel mensen op uit, met eenzelfde patroon aan recreatieve behoeften en gedragingen. Zeker wanneer men er wat langer op uit trekt, zal men daarbij de gemeente Lopik doorkruisen.

Ook voor dagjesmensen van elders wordt aanbevolen om eenzelfde vrijliggend padenstelsel te ontwikkelen dat in principe de mogelijkheid voor een korte tocht (ca 1 uur) biedt als mede voor een dagtocht (langer dan 2 uur) door de gehele gemeente en/of Lopikerwaard. Aanbevolen wordt om adequate bebording en informatieverstrekking te ontwikkelen om de de bezoekers snel en probleemloos de weg te wijzen naar de juiste start- en knooppunten.

3.3.3 Overige doelgroepen

Toerisme en recreatie in de gemeente Lopik kent nog diverse andere doelgroepen. Zonder volledig te kunnen en willen zijn worden hieronder nog enkele benoemd. Zeker voor het economische verkeer zijn de verblijfsrecreanten c.q. vakantiegangers een belangrijke doelgroep. Verblijvend binnen de gemeente zijn hun wensen aangaande het recreatie/toeristisch aanbod eerder als die van de eigen bevolking.

Voor de watersporter biedt de Lek enig vertier. Dit aanbod blijft als zodanig in stand.

Een kleine maar geheel eigen doelgroep vormen de polstokhoogspringers. Niet groot in aantal edoch hun evenement heeft een hoge waarde in de opbouw van het recreatief-toeristisch imago van de gemeente.

Teneinde goed inzicht te verwerven in de recreatie/toeristische wensen van de verschillende gasten verdient het aanbeveling om eens in de vijf jaar een gebruikersonderzoek te houden onder de verschillende doelgroepen.

In samenwerking met de gemeente Oudewater en Montfoort en VVV Het Groene Hart zal worden nagegaan op welke wijze de promotie van de gemeente Lopik kan worden versterkt en meer en betere informatie kan worden aangeboden aan aspirant bezoekers.

In de navolgende paragraaf wordt nadrukkelijker stilgestaan bij het aanbod en de ruimtelijke relaties daarvan.

3.4 Het aanbod

Redenerend vanuit de gebruiker kan het toeristischrecreatief aanbod worden beschouwd als de 'habitat' voor de recreant c.q. toerist. De habitat kent verschillende generieke kwaliteiten. Allereerst vormt de

habitat een andere dan de alledaagse, utilitaire werkelijkheid. De habitat heeft intrinsieke kwaliteiten om tot rust te komen en te ontspannen op een aangename wijze. 'Aangenaam' kan daarbij worden vertaald met stil, veilig, gevarieerd en afwisselend. Daarnaast is de habitat een samenhangend ensemble van netwerken en voorzieningen. De habitat is tot slot door een goede symboliek, inrichting en vormgeving goed herkenbaar voor de potentieel gebruiker.

In principe heeft iedere recreatievorm een eigen soort habitat die zich niet teveel laat 'mengen' met een andere vorm van recreatief gebruik. Sportvissers en surfers op één waterplas gaan moeilijk samen en hetzelfde is meerdere malen uitgesproken over wandelaars, fietsers en automobilisten op bijvoorbeeld de Lekdijk.

De recreatief-toeristische habitat kan ruimtelijk gezien uiteen worden gelegd in lijnen (netwerken), punten (voorzieningen, bedrijven) en vlakken (Salmsteke, bospartijen, het landschap). Langs deze indeling wordt navolgend het beleid voor het aanbod uiteengezet.

3.4.1 Lijnen

De basis voor het recreatief-toeristisch product in en om de gemeente Lopik is gelegen in een goede ontsluiting en toegankelijkheid, afgestemd op de wensen van de gebruiker. De drie voornaamste categorieën gebruikers zijn wandelaars, fietsers en gemotoriseerde toeristen (automobilisten en motorrijders). Het beleid richt zich op het verder optimaliseren van het netwerk met de navolgende maatregelen.

In en om het gebied van ca 1 à 2 kilometer van alle woonkernen zal de gemeente initiatieven nemen om te komen tot een stelsel van vrijliggende verharde en onverharde wandel- en fietspaden. De maaswijdte varieert in principe van ca. 100 x 100 meter voor wandelpaden en 500 x 500 meter voor fietspaden.

Op enkele plaatsen in de gemeente worden noordzuid fiets- en wandelverbindingen aangelegd. Verschillende paden dienen nog concreet te worden aangewezen. Zo is een van de op korte termijn realiseerbare alternatieven de ontwikkeling van een natuurwandelpad van Willige Langerak naar Cabauw, te realiseren aan de rand van een natuurontwikkelingsproject.

Via kades en geriefbosjes is het zeer aangenaam wandelen. Langs sloten en weteringen zullen regionale en lange afstandswandelpaden worden ontwikkeld.

Voor de Lekdijk wordt nagegaan op welke het overgrote deel kan worden afgesloten voor gemotoriseerd verkeer, met uitzondering van het bestemmingsverkeer.

Gemotoriseerde toeristen zijn welkom op de bestaande wegen en worden voor de beleving van het Lopiker landschap opgevangen op de recreatieve knooppunten en entrees.

3.4.2 Punten

De 'punten' zijn de kleinere voorzieningen in de toeristische habitat. Op kruispunten in het habitatnetwerk liggen allereerst de knooppunten waarvan een aantal de functie van 'entree' hebben gekregen. Daar kan de auto c.q. motor worden geparkeerd en te voet, fiets, kano of schaats verder worden gegaan.

(Agrarische) ondernemers worden gestimuleerd om karaktervolle accommodaties te ontwikkelen, in verbondenheid met de landschappelijke omgeving. Dit kan zowel dag- als verblijfsrecreatief zijn. Bij voorkeur komen deze voorzieningen tot stand op of nabij een knooppunt dan wel in de nabijheid van de recreatieve habitat. Parkeren dient te worden geregeld in de ruimte nabij en onderdeel uitmakend van de voorziening.

Onderdeel van de recreatieve habitat en het netwerk aan wandel- en fietspaden is dat op verschillende plekken rustvoorzieningen komen als banken, een enkele schuilhut en (informele) speelweides.

In samenspraak met sportvisverenigingen wordt bezien of er voldoende vistekken zijn en of deze nog verbetering behoeven.

De ontwikkeling van grootschalige verblijfsrecreatieve accommodaties sluiten niet aan op de verwoorde missie en worden daarmee in principe niet wenselijk geacht binnen de gemeente Lopik. Een uitzondering vormt een mogelijke herinrichting van de MOBcomplexen waarbij ontwikkeling van verblijfsrecreatie doelgericht kan worden opgepakt hetgeen aanleiding zou kunnen geven tot planherziening.

3.4.3 Vlakken

Een van de fundamenten van recreatie en toerisme in de gemeente Lopik is de kwaliteit van natuur en landschap. Deze kwaliteiten dienen te worden behouden en waar mogelijk verbeterd. Daartoe wordt verwezen naar het Landschapsontwikkelingsplan Lopikerwaard.

Het beheer van de openbare ruimte is en blijft erop gericht om Lopik een schoon en verzorgde (en dus gastvrije en gezonde) aanblik te geven.

De Lek vormt de zuidgrens van de gemeente en is tevens een recreatieve lijn met een omvang waardoor het tegelijkertijd een vlak vormt. **In samenwerking met Rijkswaterstaat en SBB wordt nagegaan op welke wijze de recreatieve mogelijkheden verder verbeterd kunnen worden.**

Voor Salmsteke als dagrecreatief terrein wordt een betere landschappelijke inpassing aanbevolen.

3.4.4 Voorwaarden

Voor alle toeristisch-recreatieve accommodaties geldt dat een goede landschappelijke inpassing voorwaarde is voor vergunningverlening. Deze inpassing wordt vertaald met:

- Beperkt zichtbaar vanaf openbare weg of fiets- c.q. wandelpad;
- Natuur en landschap worden zoveel mogelijk integraal opgenomen in de accommodatie dan wel de architectuur sluit nauw aan bij deze waarden;
- De bouwstijl sluit naar aard en omvang aan bij de oorspronkelijke kwaliteiten van Lopik. Daarbij passen ook vernieuwende bouwstijlen mits deze belevingswaarde en kwaliteit toevoegen aan het verblijf in de gemeente.

Nieuwe voorzieningen worden bij voorkeur gerealiseerd in relatie met het ontwikkelende recreatieve netwerk van paden en op plaatsen waar zij het landschap niet aantasten en waar het desbetreffende bedrijf een toegevoegde waarde heeft voor het recreatief toeristisch product.

3.5 Netwerken en economische orde

Recreatief-toeristische bedrijvigheid is een taak van de ondernemer. De gemeente kan enkele randvoorwaarden scheppen waarbinnen (aspirant)ondernemers zich verder kunnen ontwikkelen. Naast voornoemde beleidslijnen zal de gemeente door voorlichting en kennisuitwisseling trachten het toeristisch ondernemersklimaat te vergroten. Dit zal worden gedaan in regionaal verband, samen met onder meer de gemeenten Oudewater en Montfoort, financiële instellingen en de verschillende brancheorganisaties.

Door periodiek overleg en het organiseren van themabijeenkomsten tracht de gemeente de graad van samenwerking met en tussen ondernemers te vergroten.

De voorgestelde vijfjaarlijkse monitoring van het recreatief gebruik zou eveneens een aanleiding kunnen zijn voor een bijeenkomst om over de uitkomsten van het onderzoek te spreken en concrete aanbevelingen te formuleren.

Concurrentie tussen ondernemers is een fundamentele kracht voor innovatie en het creëren van onderscheidend vermogen tussen bedrijven. De gemeente, samen met de andere overheden, is er veel aan gelegen deze concurrentie aanwezig te laten zijn. De komst van een nieuwe onderneming zal daarom niet worden beoordeeld op het al dan niet aanwezig zijn van een vergelijkbaar bedrijf. Het inschatten van mogelijkheden op de toeristische markt is in principe een verantwoordelijkheid van de individuele ondernemer. Dit fundamentele uitgangspunt betekent ook dat in een ruimtelijke afweging in principe iedere ondernemende burger de gelegenheid wordt geboden om recreatief-toeristische activiteiten te ontplooiën zolang aan de voorwaarden gesteld in dit document (de missie en par. 3.4.4) wordt voldaan. Er wordt niet getoetst op economische haalbaarheid en evenmin wordt een quotering gesteld aan het aantal toeristisch-recreatieve voorzieningen.

Primaire verantwoordelijkheid voor de gemeente is om er op toe te zien dat de kwaliteiten van landschap en de sociale gemeenschap gehandhaafd blijven.

Evenementen vormen een belangrijke drager voor het imago en de reputatie van de gemeente Lopik. De gemeente acht het laten plaatsvinden van evenementen binnen de verschillende gemeenschappen waardevol en zal initiatieven positief tegemoet treden.

Salmsteke leent zich in principe voor het organiseren van (kleinere) evenementen.

Toestemming voor de organisatie wordt getoetst aan de volgende criteria:

- Doel en activiteiten van het evenement strookt met de missie R&T van de gemeente Lopik
- Genereren publiciteit, naamsbekendheid en opbouw reputatie gemeente Lopik.
- Invloed op natuur en landschap – Aantrekken extra mensen c.q. nieuwe doelgroepen. – Goed gebruik van het recreatiegebied
- Beslag in tijd en ruimte in relatie tot overige doelen gemeente Lopik.
- Personele bezetting en de werkzaamheden van de gemeente Lopik.
- Verlenen vergunning door bevoegd bestuurlijk gezag.

3.6 Gemeente

De gemeente blijft uiteraard een belangrijke rol spelen in de toeristisch-recreatieve ontwikkeling en het beheer van de openbare ruimte. Zij heeft immers haar eigen taken en verantwoordelijkheden. De reguliere overheidstaken hebben natuurlijk veel raakvlakken met recreatie en toerisme. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Ontwikkeling, inrichting en beheer van de openbare ruimte als ook de recreatievoorzieningen;
- Stimuleren van toeristische ontwikkeling;
- Bijdrage aan een goed en innovatief (toeristisch) ondernemingsklimaat en toezien op de juiste concurrentieverhoudingen;
- Ambassadeursfunctie naar andere overheden.

De taken van de gemeente inzake toerisme en recreatie zijn op hoofdlijnen:

- Ontwikkelen van beleid en het scheppen van de goede randvoorwaarden;
- Organisatie en communicatie;
- Vergunningverlening en handhaving
- Beheer openbare ruimte en voorzieningen

De gemeente hecht zeer aan een goede communicatie met de toeristische sector. Daartoe zullen binnen de gemeentelijke organisatie de juiste voorwaarden worden geschapen door:

- Het aanwijzen van één bestuurlijk verantwoordelijke;
- Het benoemen van een toeristisch coördinator, eerste aanspreekpunt voor toeristische ondernemers in de gemeente;
- Het instellen van een gemeentelijke multidisciplinaire werkgroep rondom het thema toerisme;
- Periodiek overleg te bewerkstelligen met de ondernemers in de gemeente Lopik.

Op grond van het belang van recreatie en toerisme dient ook binnen de gemeentelijke organisatie hoge bestuurlijke en daarmee ambtelijke prioriteit te worden gegeven aan deze sector. Ieder gemeenteraadsbesluit dienen de effecten voor recreatie en toerisme helder in beeld te blijven.

Daarnaast dient het belang te worden vertaald in een functie 'beleidsmedewerker toerisme'. Deze functionaris dient aanspreekpunt te zijn voor de toeristische ondernemers. Daarnaast coördineert de medewerker vele zaken die binnen de gemeentelijke organisatie spelen op het gebied van toerisme. Ook op bestuurlijk niveau dient duidelijk te bestaan over wie het eerste aanspreekpunt is voor bedrijven en zaken op toeristisch gebied.

De samenwerking met de andere gemeenten in de Lopikerwaard zal verder inhoud worden gegeven teneinde voor het toerisme in de gemeente Lopik een zo optimaal mogelijke beleidsomgeving te scheppen. Verschillende beleidsvelden kunnen in onderlinge samenwerking worden opgepakt en uitgevoerd waardoor meer kwaliteit en daadkracht van gemeentelijke dienstverlening kan worden gegaandeerd.

3.7 Vertaling naar ruimte

Het voorgaande laat zich als volgt vertalen naar het ruimtelijk beleid en de verwerking in bestemmingsplan(nen). Hierbij zijn als uitgangspunten genomen:

- de methodiek in het bestemmingsplan zou moeten aansluiten bij de dynamiek van profit en non-profit-activiteiten van de burgers, en zou ruimte moeten laten aan kansen voor iedereen;
- de uitwerking moet bijdragen aan heldere sturing en heldere handhaafbaarheid. Burgers moeten weten wat zij 'mogen' (of beter: wat de gemeenschap hen aan ruimte wil geven en waarvoor) en de gemeentelijke overheid moet kunnen toetsen en handhaven;
- deze ontwikkelingsgerichte aanpak uit zich in een benadering dat (bedrijfs)plannen van burgers gemotiveerd verbonden worden met voorliggende missie en/of doelstellingen van het ruimtelijk beleid. Ontwikkelingsgericht beleid betekent toetsing aan doelen en missie en vervangt kaderstellend beleid. Onderstaand is een aanbeveling voor de nadere uitwerking van het bestemmingsplan. De voorstellen zijn vernieuwend van aard wat betreft ontwikkelingsgerichtheid en toetsingscriteria. Nader overleg moet de beleidsmatige haalbaarheid aantonen. De voorstellen sluiten aan bij de behoefte van de provincie wat betreft de wens van kwantitatieve toetsing en handhaafbaarheid. (De voorstellen voldoen uiteraard aan juridische r.o.-criteria.)

– *Routegebonden recreatie*

Specifieke paden voor wandelen, fietsen/brommen en skeeleren kunnen als zodanig worden bestemd. Het medegebruik van verkeerswegen voor wandelen, fietsen, toerrijden en skeeleren is binnen de verkeersbestemming als medegebruik op te benemen. Ten behoeve van een (vrijwillig en in overleg georganiseerd) netwerk aan wandelpaden is medegebruik van particuliere gronden een goede optie genoemd: als onderdeel van het agrarische gebruik hoeven deze paden niet te worden bestemd. Aanbevolen wordt recreatief medegebruik van de gronden voor wandelen, atb-fietsen en ook paardrijden in de bestemmingsdoeleinden op te nemen.

Het medegebruik van de watergangen voor kanosport, schaatsen en andere vormen van watersport kan worden vermeld in de bestemmingsbeschrijving. Routes en toegankelijkheid voor auto's en motoren zijn nader bekeken. Maatregelen voor bestemmingsverkeer en/of een verbod voor motoren op bepaalde perioden worden geregeld via verkeersaanwijzingen (bebording).

– *Voorzieningen, algemeen* Onderkend wordt dat de herstructurering van de landbouw en het EU-beleid gericht is op een plattelandsbijdrage van elke grondeigenaar (zoals natuurbeheer, milieuwinst en plattelandstoerisme). Dit betekent in r.o.-termen een verschuiving van recreatieve mogelijkheden bij de boer naar recreatieve mogelijkheden 'op elk adres'. Het onderscheid tussen agrarisch bedrijf en burger is dan niet meer relevant, en er hoeft ook niet meer gesproken te worden over een neventak bij een agrarisch bedrijf. De activiteit zelf is onderwerp van toetsing. Deze ontwikkeling is reeds in Lopik onderkend en heeft geleid tot medewerking van enkele voorzieningen en verbredingsactiviteiten bij niet-agrariërs of deeltijdagrariërs (theehuis, partycentrum, natuurmuseum). Deze lijn is nu ad hoc. Het is gewenst deze lijn in bestemmingsplannen op te nemen volgens navolgend voorstel wat betreft recreatie.

Het plaatsen van kampeermiddelen en het inrichten van gebouwen voor overnachtingen wordt in de zomerperiode gezien als een constructieve versterking van het aanbod voor plattelandstoerisme. De vraag hierna is divers en de marges gering. De eigenaar/ondernemer (dus 'elk adres' en niet uitsluitend de agrariër) zal hierbij een specifieke doelgroep met een bijzonder aanbod dienen te lokken. Dit vereist flexibiliteit zowel nu als in de tijd. Deze flexibiliteit is zowel vanuit maatschappelijk (gemeente) als vanuit individueel belang gewenst. Het bestemmingsplan zal deze flexibiliteit moeten oppakken. Cruciaal hierin is de huidige benadering met de economische toets. Enerzijds belemmert de economische toets de flexibiliteit: de resultaten hangen sterk af van de ondernemerskwaliteiten en de vermarkting, die niet objectief toetsbaar zijn; het financiële verhaal is naar het resultaat toe te rekenen maar biedt geen garantie. De toets leidt anderzijds tot wurg-constructies voor de gemeente: de zogenoemde economische noodzaak leidt tot druk op uitbreidingen daar waar bij hergebruik van gebouwen nog overeenstemming bestond ('de uitbreiding gaat echt te ver'). Voorgesteld wordt de toets van de economische noodzaak geheel te verlaten, omdat deze ruimtelijk niet relevant is (het gaat om kwaliteit) en omdat deze nauwelijks toetsbaar is, en te vervangen door een ruimtelijke toets.

De ruimtelijke motivatie ligt in de versterking van de gastvrijheid van het platteland in combinatie met ruimtelijke kwaliteit. De ruimtelijke toets ligt in de omvang van de activiteit (in m²) alsmede de gewenste bijdrage aan ruimtelijke kwaliteit; dit zijn daarmee de nieuwe toetsingscriteria. Het vastleggen van de omvang is dan de maximale ruimte: er is geen uitbreidingsrecht. (Overigens speelde het aantonen van de economische noodzaak geheel niet bij de situatie waarin de gemeente Lopik reeds medewerking verleende zoals natuurmuseum en theehuis: hier speelde vooral de omvang en ruimtelijke winst als motivatie. Gemeente Lopik zat dus al op een vernieuwend spoor dat hiermee wordt bevestigd.)

– *Voorzieningen; minicamping*

Mede ter opvolging van de Wet op de Openluchtrecreatie wordt het starten van een minicamping of plattelandscamping in de periode 1 maart - 1 november (en dus verwijdering van de kampeermiddelen buiten deze periode) op elk adres als versterking van het aanbod gezien, en dus toegestaan, binnen een omvang van 3.000 m² (rekenregel 10 plaatsen x 300 m²; het is dus niet beperkt tot 10 kampeerplaatsen maar tot 3.000 m²). Voor deze mogelijkheid gelden de doelstellingen/voorwaarden zoals in paragraaf 3.4.4 verwoord.

Bovenstaande minicampings worden gezien als recht binnen de gebiedsbestemmingen. Er is dus geen maximum aantal. Als ruimtelijk criterium wordt gesteld dat de minicamping plaatsvindt binnen de bestemming (woondoeleinden) of agrarisch bouwblok, tot genoemde oppervlakte. De mini-camping of plattelandscamping ligt aansluitend op en is grotendeels onderdeel van de bebouwde bestemming. Plaatsing buiten bestemming/bouwblok is te overwegen via een vrijstelling waarbij als voorwaarde geldt dat een deel binnen dit bouwblok is gesitueerd en de rest aansluit. Nadrukkelijk wordt vermeld dat het hierbij om een ruimtelijke begrenzing gaat. Uitbreiding om redenen van bedrijfseconomie zijn - zoals gesteld - niet aan de orde.

– *Voorzieningen: verblijfsrecreatie* in gebouwen Het bieden van overnachtingsmogelijkheden in gebouwen wordt als volgt voorgesteld. Het gewone logeren op elk adres/woning is nooit in r.o. geregeld: er is geen noodzaak om het logeren in de woning te regelen, ook niet als dit pensions, gastverblijf of logeerkamer voor de 'vrienden van de fiets' betreft, ook niet als dit als inkomen gezien wordt. Uitgangspunt

hierbij is dat deze vorm van verblijf binnen de inhoud van de woning past. Aspecten van brandveiligheid en van woningsplitsing zijn onderwerp van bouwtoetsing.

Het bieden van overnachtingsmogelijkheden kan dienen om streekeigen gebouwen te behouden of met aanpassing te ontwikkelen. Thans vallen voormalige bedrijfsgebouwen bij bedrijfsbeëindiging in het overgangsrecht. Met behoud van voldoende bijgebouwen voor het wonen (stel 100 m²) is de overige ruimte van de (voormalige bedrijfs)gebouwen in te zetten als overnachtingsmogelijkheid. De oppervlakte van het bestaande gebouw is hierbij niet relevant, maar de kans/betekenis van het behouden of verbeteren van het bestaande gebouw. (Er wordt hier dus niet gesproken over sloop en nieuwbouw.) De toets van de waarde van het gebouw (en in geval van een bedrijf ook de mate van ondoelmatigheid of overtolligheid) en de toets van de technische mogelijkheid van overnachting kan zowel via recht als via vrijstelling. Ook hier geen economische toets.

Om permanente bewoning tegen te gaan en het verblijfsrecreatieve karakter te benadrukken is overnachting gekoppeld aan een periode, d.w.z 1 maart – 1 november (gelijk aan kamperen) plus de periode 15 december – 1 maart. Handhaving kan zich concentreren op verbod overnachtingen in periode 1 november tot 15 december).

Nieuwbouw ten behoeve van verblijfsrecreatie wordt gezien als een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit en continuïteit van verblijfsrecreatie in de gemeente. Nieuwbouw is daarom mogelijk, en wordt gecombineerd met ruimtelijke doelen, zijnde het slopen van oude, niet-karakteristieke bedrijfsgebouwen. Bij nieuwbouw wordt het permanente karakter van de nieuwe (sub)bestemming bevestigd en daarom is een bepaalde staffeling van sloop en nieuwbouw voor te stellen. Deze staffeling dient aan te sluiten bij de andere voorstellen van nietrecreatief en niet-agrarisch hergebruik en nieuwbouw in het bestemmingsplan. Een denkrichting is: 1 m² nieuwbouw (verblijfsrecreatie) voor 5 m² sloop.

– *Voorzieningen: kleine attracties voor dagrecreatie* in gebouwen en op gronden (natuurmuseum, ruimtes voor workshops, educatie en spel, boerengolf en poldersport)

Het bieden van dagrecreatieve mogelijkheden in gebouwen sluit aan bij de benadering van verblijfsrecreatie en wordt als volgt voorgesteld.

Het aanbieden van dagrecreatie geschiedt op het erf, de gebouwen en de (agrarische) gronden, al dan niet in combinatie met verblijfsrecreatie of ander nietrecreatief gebruik. Het aanbieden van dagrecreatie wordt gezien als een belangrijke bijdrage aan plattelandstoerisme (mede als slecht weer voorziening). Vanuit deze visie gaat het om dagrecreatie die aansluit bij het profiel van wandelen en fietsen, en van beleving van landschap, landbouw en voedsel, natuur, water en erfgoed. De aard van de dagrecreatie wordt niet gezocht in nieuwe discotheken, indoorfeesten en dergelijke. Om kwalitatieve aansluiting tussen dagrecreatie en dit profiel te bereiken, wordt de mogelijkheid van dagrecreatie verbonden met behoud (of ontwikkeling) van streekeigen gebouwen of met vervangende nieuwbouw in combinatie met sloop. Thans vallen voormalige bedrijfsgebouwen bij bedrijfsbeëindiging in het overgangsrecht. Met behoud van voldoende bijgebouwen voor het wonen (stel 100 m²) is de overige ruimte van de (voormalige bedrijfs)gebouwen in te zetten als dagrecreatieve mogelijkheid. De oppervlakte van het bestaande gebouw is hierbij niet relevant, maar de kans/betekenis van het behouden of verbeteren van het bestaande gebouw. De toets van de waarde van het gebouw (en in geval van een bedrijf ook de mate van ondoelmatigheid of overtolligheid) en de toets van de technische mogelijkheid van de dagrecreatie kan zowel via recht als via vrijstelling worden opgenomen. Ook hier geen economische toets.

Nieuwbouw ten behoeve van dagrecreatie wordt gezien als een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit en continuïteit van plattelandstoerisme in de gemeente. Nieuwbouw is daarom mogelijk, en wordt gecombineerd met ruimtelijke doelen, zijnde het slopen van oude, niet-karakteristieke bedrijfsgebouwen. Bij nieuwbouw wordt het permanente karakter van de nieuwe (sub)bestemming bevestigd en daarom is een bepaalde staffeling van sloop en nieuwbouw voor te stellen. Deze staffeling dient aan te sluiten bij de andere voorstellen van nietrecreatief en niet-agrarisch hergebruik en nieuwbouw in het bestemmingsplan. Een denkrichting is: 1 m² nieuwbouw (dagrecreatie) voor 5 m² sloop.

Het gebruik van de gronden voor dagrecreatie zoals boerengolf of poldersport, wordt gezien als een goede bijdrage aan de missie van plattelandstoerisme. Ook afspraken over medegebruik voor paden zijn mogelijk. Dit gebruik kan in algemene zin worden opgenomen in de bestemmingsdoeleinden. Het medegebruik voor ballonvaarten is eveneens mogelijk zonder regeling in het bestemmingsplan mits niet een permanent terrein voor de start van ballonvluchten is bedoeld. Het agrarisch grondgebruik blijft dan hoofdgebruik. Permanent gebruik van de gronden voor dagrecreatie is ruimtelijk begrensd tot het erf (bestemming woondoeleinden of agrarisch bouwblok). Permanent gebruik van agrarische gronden voor dagrecreatie is niet bedoeld. Voor evenementen: zie hierna.

Er zijn geen behoeften bekend voor nieuw permanent gebruik zoals terreinen voor modelvliegtuigen, speelbossen, of.....Deze terreinen behoeven in het algemeen een specifieke bestemming vanwege

het structurele gebruik van de (agrarische) gronden. Mochten dergelijke vragen zich voordoen, dan is herziening van het bestemmingsplan meestal de aangewezen weg; algemeen uitgangspunt is dat de activiteiten worden getoetst aan hun bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en aan de voorliggende toeristisch-recreatieve missie.

– *Toets ruimtelijke kwaliteit* In alle gevallen wordt voorgesteld dat de eigenaar/gebruiker een plan indient waarin de (bijdrage aan de) ruimtelijke en aangetoond. In aansluiting op het vermelde in paragraaf 3.4.4 zijn dit:

- bijdrage aan landschappelijke, ecologische, water en cultuurhistorische doelen van de gebiedsbestemming
- bijdrage aan beeldkwaliteit gebouwen en erf
- bijdrage aan toeristisch-recreatieve missie (inclusief aanhaken aan regionale samenwerkingen) (Zo ontstaat een constructieve benadering waarin het de burgers en ondernemers zijn die zich moeten verdiepen hoe hun plannen bijdragen aan de gemeentelijke beleidsdoelen, in dit geval de bijdrage aan recreatieve missie. Daarom wordt bewust gesproken over 'doelen' en 'bijdrage' en niet over 'voorwaarden' en 'inpassing'. De toets van deze ontwikkelingsgerichte aanpak verschuift 'aan het loket' in die zin dat de ambtenaar niet kijkt of het plan 'past' (dit was kaderstellend), maar dat de burger/ondernemer uitlegt hoe het plan bijdraagt.

– *Evenementen*

recreatieve kwaliteit wordt Evenementen dienen volgens jurisprudentie te worden bestemd indien zij een structureel karakter hebben (indien zij niet kortstondig en incidenteel zijn, aldus jurisprudentie). Dit betekent dat het medegebruik van agrarische gronden voor jaarlijkse gebeurtenissen in het bestemmingsplan moeten zijn opgenomen, in de regel als subbestemming. De aspecten van openbare orde en veiligheid zijn onderwerp van de Algemeen Plaatselijke Verordening van de gemeente. Naast de aanwezigheid van het evenemententerrein bij/op Salmsteke zijn geen initiatieven voor nieuwe evenementen op agrarische gronden bekend. Nieuwe evenementen dragen bij aan de missie van recreatie en toerisme. Daarom zou het bestemmingsplan een algemene vrijstellings- of zelfs wijzigingsbevoegdheid kunnen opnemen voor nieuwe initiatieven.

3.8 Strategie

In de uitvoering van het beleid wordt een volgende strategie voorgesteld.

Allereerst zal een blijvende samenwerking worden gezocht met de overige twee gemeenten in de Lopikerwaard .

Door communicatie zal informatie worden gegeven op periodieke basis aan de belanghebbenden; zijnde vertegenwoordigers van ondernemers als ook de lokale bevolking.

Een stimulerend beleid wordt gevoerd ter prikkeling van aspirant ondernemers.

In het actieprogramma, weergegeven in het volgende hoofdstuk, zal onderscheid worden gemaakt in de korte en langere termijn projecten. Het is van belang om op korte termijn reeds enkele projecten te realiseren.

Ontwikkelingen vergen energie, daadkracht en concrete inzet. Nagegaan wordt of in samenwerking met de overige gemeenten in de Lopikerwaard een initiatiefrijke aanjager kan worden aangetrokken die de middelen en de mogelijkheden krijgt om het toeristische klimaat in de Lopikerwaard op te jatten.

In de stappen om te komen tot ontwikkeling van recreatie en toerisme is het van belang om allereerst de ruimtelijke voorwaarden te realiseren waar bezoekers graag gebruik van maken. Concreet betekent dit voor Lopik om allereerst werk te maken van de recreatieve netwerken als basis voor het genieten van de bijzondere kwaliteiten van het landschap en de omgeving.

De volgende stap is de promotie en informatieverstrekking te versterken om de nieuwe mogelijkheden onder de aandacht te brengen.

De aldus ontwikkelende grotere aantallen bezoekers zullen de nodige ondernemers inspireren tot ontwikkeling van diverse vormen van recreatief-toeristische dienstverlening.

4 Actieprogramma recreatie en toerisme

4.1 Inleiding

De missie voor recreatie en toerisme in de gemeente Lopik draagt uit het behouden en verder ontwikkelen van het karakteristieke landschap en natuurwaarden en het toegankelijk maken ervan. Om deze

missie meer te laten zijn dan loze kreten, dienen ze waar mogelijk concreet invulling te krijgen. In dit hoofdstuk wordt een actieprogramma weergegeven waarmee die missie inhoud kan worden gegeven.

Op verschillende momenten is er de afgelopen jaren nagedacht over de concrete ontwikkeling van het platteland en recreatie en toerisme in en om de gemeente Lopik. Daar zijn tal van projecten genoemd die nog steeds in meer of mindere mate waardevol en kansrijk zijn voor uitvoering. Het actieprogramma is deels gebaseerd op de uitkomsten van de workshop. Tijdens deze conferentie zijn verschillende ideeën aangereikt. De lijst is verder aangevuld in bijlage 5 met tal van voorstellen uit eerdere bijeenkomsten. Omdat niet alle ideeën even praktisch uitvoerbaar zijn, elkaar overlappen of alleen door initiatief van één ondernemer realiseerbaar zijn, is er voor dit programma een selectie hieruit gemaakt.

2. Versterking promotie en marketing
3. Bijdrage aan samenwerking
4. Behoud natuur en landschap
5. Versterking concurrentiepositie
6. Ontwikkeling toerisme
7. Katalyserende werking

Ofschoon iedere arbitrage en prioritering voor discussie vatbaar is, komt er een herkenbaar beeld naar voren. De navolgende projecten hebben de hoogste prioriteit verkregen:

Uitgangspunten voor deze selectie zijn:

- Projecten moeten aansluiten bij de missie, en/of
- Projecten moeten bijdragen aan versterking van de samenwerking in de sector, en/of
- Projecten bevorderen recreatie en toerisme in Lopik(erwaard) en/of
- Projecten spelen in op trends en ontwikkelingen in de markt; en/of
- Projecten benutten optimaal de kansen en mogelijkheden die er liggen;
- Voorts is het van belang dat het gehele projectenplan een evenwichtig samenhangend geheel vormt en
- Dat de projecten daarbinnen op redelijke termijn (kort 1 tot 3 jaar of middellang 4-6 jaar) uitvoerbaar zijn;
- Projecten moeten financieel haalbaar zijn;
- Projecten passen binnen bestemmingsplan landelijk gebied;
- door gemeente Lopik zelf opgepakt kunnen worden en zoveel mogelijk aansluiten bij landelijke en provinciale beleidskaders en uitvoeringsacties.
- Wandel- en fietspadenplan (24)
- Promotie in regio (21)
- Recreatieve ontwikkeling Lekdijk (20)
- Uitbreiden kamperen, logies en ontbijt bij de boer (20)
- Gebiedscoördinator ILG (20)
- Polsstokverspringen promoten (20)

In de volgende paragraaf wordt eerst een overzicht gegeven van de geselecteerde projecten, ingedeeld naar thema. De belangrijkste korte termijn projecten worden daarna afzonderlijk uitgewerkt naar doel, doelgroepen, middelen, uitvoerende organisatie(s) en uitvoeringsperiode. In de laatste paragrafen wordt een overzicht gegeven van organisatie, planning en financiering.

4.2 Prioriteit

In de tweede paragraaf van de vijfde bijlage is een matrix weergegeven waarin de door de jaren heen geopperde projecten zijn samengevat tot één lijst, verdeeld in drie onderwerpen; markt, aanbod en netwerken en economische orde. Op basis van zeven criteria zijn deze projecten beoordeeld. Deze criteria zijn:

1. Bijdrage aan de missie

Een kanttekening bij de gehanteerde methode is op zijn plaats. De waardering van projecten is gedaan op basis van algemene noties over een onderwerp. Het is daarmee een instrument voor een eerste ordening. De waardering op basis van de criteria is zo objectief mogelijk gedaan maar zal nimmer een volledig beeld geven over een project. Voorts is een volledig objectieve beoordeling nooit mogelijk. Ook kunnen nieuwe inzichten en aanvullende argumenten de totale waardering van een project aanzienlijk veranderen. Mocht een project wat laag beoordeeld zijn, maar zijn er toch goede en sterke argumenten die pleiten voor een snellere uitvoering van het project, dan mag en kan deze lijstvolgorde daarin geen belemmering zijn.

In de volgende paragraaf wordt een beknopte beschrijving gegeven van de projecten en een eerste globale raming van de kosten gemaakt.

4.3 Detaillering projecten

2. Promotie in regio

1. Wandel- en fietspadenplan Lopik *Toelichting en doel:*

Toelichting en doel: Zonder te stranden in een discussie over de kip en het voor wandelen en fietsen biedt gemeente Lopik een ei c.q. eerst voorzieningen en dan promotie is het van fraaie en aantrekkelijk landschap en omgeving. De groot belang om naamsbekendheid, imago en reputatie ontsluiting is sterk onder de maat. Deze recreatieve verder uit te bouwen in de 'dichtbij markt' van activiteiten vragen een subtiele encenering van Woerden, Utrecht tot en met Nieuwegein en alle infrastructuur, voorzieningen en omgeving, afgestemd tussenliggende gemeenten. Dit is een activiteit die de op de motieven en het gedrag van de recreant. Om dit gemeente Lopik niet alleen dient uit te voeren maar bij te bewerkstelligen is het van belang om de toeristisch- voorkeur in samenwerking met de beide andere recreatieve infrastructuur waaronder de wandel- en gemeenten in de Lopikerwaard en de ondernemers! fietspaden, de bijbehorende voorzieningen en De uitvoering kan op diverse manieren gestalte krijgen omgeving vanuit de recreant's wensen onder de loep waarbij de organisatie van evenementen een te nemen, planmatig te beschrijven en te ontwikkelen. aansprekende onderdeel dient te zijn. Een simpel voorbeeld. De meeste wandelingen Het doel is simpelweg het vergroten van de worden uitgevoerd vanuit een knooppunt. Dit bekendheid onder de inwoners in de regio. betekent heel pragmatisch dat rondom een dergelijke Teneinde te kunnen meten in hoeverre de acties punt bij voorkeur een fijnmazig en aantrekkelijk effect hebben is een nulmeting gevolgd door een netwerk(je) ligt van wandelpaden, aansluitend op het meting na vijf jaar van groot belang. gehele wandelpadennetwerk in de gemeente en Lopikerwaard. 'Om aantrekkelijk te kunnen wandelen *Doelgroepen:* Regionale inwoners en fietsen vanaf de voordeur!'

Trekkende organisatie: VVV Het Groene Hart

Doelgroepen: Gasten in Lopik(erwaard) en eigen bevolking

Overige betrokken organisaties: Gemeenten Lopik; Oudewater en Montfoort, ondernemers in Lopikerwaard.

Trekkende organisatie: Gemeente Lopik

Overige betrokken organisaties: Recreatieschap Stichtse Groenlanden, provincie Utrecht, agrariërs periode van 5 jaar.

Uitvoeringsperiode: Jaarlijkse inzet gedurende een Daarna evaluatie en al dan niet voortgaan.

Uitvoerende organisatie: nader te bepalen.

Kosten: 1^{ste} jaar: € 20.000; daarna jaarlijks € 10.000 planuitvoering 2007 – 2010.

Uitvoeringsperiode: planontwikkeling in 2006;

Kosten: € 30.000 kosten planontwikkeling.

3. Recreatieve ontwikkeling Lekdijk

Toelichting en doel:

De Lekdijk vormt een goudgerand lint aan de zuidgrens van de gemeente. Voor veel wandelaars en fietsers als ook motoren en automobilisten vormt het een zeer gewaardeerde route voor een dagtocht. In sommige gevallen wordt dit gecombineerd met een route aan beide zijden van de Lek via de ponten van Schoonhoven en Ameide. De intensiteit in gebruik is dermate groot dat er sprake is van een duidelijk conflict tussen langzaam en snelverkeer. Een goede zonering in tijd en ruimte biedt een mogelijke oplossing voor dit probleem. Derhalve dient een uitvoeringsplan te worden opgesteld met concrete maatregelen voor oplossing van dit probleem. Aanvullend kunnen met de Lekdijk als basisstructuur tal van voorzieningen (bakjes, pleisterplaatsen, restaurants, uitkijkposten, etc) worden gerealiseerd die het recreatief gebruik versterken en ondersteunen.

Het doel van het project luidt om de recreatieve kwaliteiten van de Lekdijk verder te versterken tot een 'recreatieve attractie'.

Doelgroepen: Lokale inwoners en bezoekers uit nabijliggende regio's als mede de vakantiegangers.

Trekkende organisatie: Gemeente Lopik

Overige betrokken organisaties: Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, Recreatieschap, Provincie Utrecht, Hoogheemraadschap St. Rijnlanden

Uitvoeringsperiode: 2006 planontwikkeling; 2007 uitvoering.

Kosten: 1^{ste} jaar: € 25.000; planontwikkeling

4. Uitbreiden kamperen, logies en ontbijt bij de boer

Toelichting en doel:

Enkele ontwikkelingen komen samen in de project; verbreding van de landbouw en een op maat ontwikkeling van het verblijfstoerisme in de gemeente Lopik. Zonder te kunnen bepalen op welke wijze en door wie invulling wordt gegeven aan de nieuwe bedrijvigheid, kan de gemeente door voorlichting en bijeenkomsten trachten initiatieven van de grond te krijgen en verder te brengen. Uitvoering zou in handen kunnen liggen van de aan te stellen gebiedscoördinator. Het doel van het project luidt om toeristische initiatieven voor agrarische nevenactiviteiten te genereren en tot wasdom te brengen. De stappen die daarvoor gezet dienen te worden, zijn:

- Enthousiasmering en informatie over mogelijkheden
- Excursie naar vergelijkbare ontwikkelingen in Nederland
- Begeleiding van initiatieven
- Coöperatief verband plattelandstoerisme gemeente Lopik opzetten
- Kennisontwikkeling sturen en organiseren

Doelgroepen: Agrariërs in de gemeente

Trekkende organisatie: Gemeente Lopik

Overige betrokken organisaties: Agrariërs, LTO, Provincie Utrecht, VVV Het Groene Hart, Rabobank

Uitvoeringsperiode: 2006 - 2008

Kosten: € 3.000,- jaarlijks

5. Gebiedscoördinator ILG (20)

Toelichting en doel:

Recreatief-toeristische ontwikkeling te bewerkstelligen vraagt tijd, inzet, sturing en daadkracht. Het enthousiasme mag bij diverse partijen en organisaties aanwezig zijn, dit biedt nog niet de garantie dat zaken ook daadwerkelijk van de grond komen. Immers iedereen is reeds geëngageerd aan een bestaande (werk)agenda. Om ambities waar te maken dient geïnvesteerd te worden in menskracht en energie. Een bruggenbouwer, subsidie-jager, opjutter en netwerker is gewenst om deze uitdaging op te pakken. Ervaring leert dat daarvoor minimaal een periode van vijf jaar nodig is om korte en langere termijn succesvol te kunnen werken aan de ontwikkeling van recreatie en toerisme.

Het is voor de hand liggend om deze gebiedscoördinator in de Lopikerwaard aan te stellen, samen met beide andere gemeenten Oudewater en Montfoort.

Doelgroepen: Ondernemers, overheden en intermediaire organisaties in de sector.

Trekkende organisatie: Gemeente Lopik

Overige betrokken organisaties: Gemeente Oudewater en Montfoort

Uitvoeringsperiode: 2006 – 2010

Kosten: € 50.000 per jaar met een inzet van enkele dagen per week van de coördinator

6. Polsstokverspringen promoten

Toelichting en doel:

Polsstokverspringen heeft een inmiddels historische band met de gemeente Lopik en vormt een identiteitbevestigend evenement. Als voorbeeld van de waarde van dergelijke evenementen voor de promotie van de gemeente en de Lopikerwaard is het waardevol om dit evenement op te pakken en op een hoger niveau van promotie en naamsbekendheid te brengen. Naast dit evenement kunnen er in de gemeente en de Lopikerwaard nog tal van evenementen plaatsvinden waardoor de gemeente en de regio voortdurend in 'the picture' komt en blijft.

Voorwaarde daarbij is dat deze ontwikkeling gedragen wordt door de mensen die betrokken zijn bij de organisatie van het evenement.

Doelgroepen: Bewoners van de gemeente Lopik en de regio

Trekkende organisatie: Organiserende vereniging samen met VVV Het Groene Hart.

Overige betrokken organisaties: Gemeente Lopik, sportbonden?

Uitvoeringsperiode: 2006 - 2008

Kosten: € 5.000,- per jaar

Bijlage 1: Overzicht geïnterviewden en deelnemers werkconferentie

– Geïnterviewd

Gemeente Lopik

De heer G. Bovens
De heer K. de Leeuw
De heer F. Bartelds
De heer R. Gerritsen

LTO

De heer M. van Rossum en mevr. Hoogendoorn

Camping Klein Scheveningen

De heer J. de Keizer

Utrechtse Recreatieschappen

De heer R. Campman

Provincie Utrecht

De heer H. Lenstra

VVV 't Groene Hart

De heer R. Smits van Wasbergen

Werkgroep Behoud Lopikerwaard

Café Slijterij "De Roodde Leeuw"

Mevrouw T. Ligchaam – van Lent

Utrechtse Recreatieschappen

De heer R. Campman

VVV 't Groene Hart

Dhr. H. Boonekamp

't Wapen van Benschop

De heer P.J.J. Van Vliet

Agrarische Natuurvereniging Lopik

De heer J. van Bruchem

CDA

De heer C.W. Overbeek (fractievoorzitter),

VVD

De heer D.H. Gmelig Meijling,

PvdA

De heer W.F. Perlot (fractievoorzitter),

SGP

De heer J.W. Benschop (fractievoorzitter),

ChristenUnie

De heer D. van den Broek (fractievoorzitter),

Aspirant ondernemers

De heer Sluis

De heer en mevrouw J. Noorlandt

De heer J. Speksnijder

Broekmeulen's Projectbureau

De heer H. Broekmeulen

– Deelnemers werkconferentie

Gemeente Lopik

De heer J. Kooijman

Mevrouw D. Scheffer
Mevrouw N. Vugts
De heer K. de Leeuw
De heer F. Bartelds
De heer R. Gerritsen
De heer H. Teeuwen

LTO
De heer E. van de Scheer
De heer R. Smits van Wasbergen

't Wapen van Benschop
De heer P.J.J. Van Vliet

Agrarische Natuurvereniging Lopik
De heer J. van Bruchem

Broekmeulen's Projectbureau
De heer H. Broekmeulen

Land & Co
De heer H. Wieringa

NL RNT
De heer Th. de Bruin

Bijlage 2: Inventarisatie gemeente Lopik Woonplaatsen Accommodaties Camping " Klein Scheveningen"

1. Benschop De heer J. de Keyzer
2. Cabauw **B&B** Lekdijk oost 16
3. Jaarsveld Villa Nootensoord nootensoord@planet.nl 3412 KT LOPIKERKAPEL
4. Lopik De Boomgaard www.deboomgaard-groenehart.nl
5. Lopikerkapel Rosenboomlogies www.hoevelogies.nl (doorklikken) Camping "De Kwakel"
6. Polsbroek De heer J.M. Sluijs

Kampeertreinen Noordzijdseweg 169a

1. Polsbroekerdam Camping "De Bruin" 3415 RC POLSBROEK
2. Uitweg mevr. M.A.M. de Bruin-Helsloot
3. Willige Langerak Radiolaan 1 Camping "Henkie"

3412 KA LOPIKERKAPEL De heer W. Versluis

Lekdijk west 24

Camping "Op 't landt" Trefpunt 3411 MV LOPIK

p/a W.J.G. van Midden

Benedeneind NZ 430 Camping "De Kleine Schutse"

Dorp 172 Lopikerweg oost 106c 3405 CD Benschop 3411 LW LOPIK p/a mevr. C. Uijterlinde,

Camping "Westenburg" Van Broekhuisenstraat 33

De heer A. Schep 5324 CZ Ammerzoden

Boveneind NZ 68

3405 AJ BENSCHOP

Camping "Het Zwaantje"	-	Natuurhoeve www.natuurhoeve.nl	-	Informatie
De heer C.A. van Kats	-	Zuivelboerderij De Vos	-	VVV Folderposten in gemeentehuis
Lopikerweg west 43a 3411 AN LOPIK	-	De Fruitwaard www.fruit-	-	en Read Shop in
Vereniging van eigenaren recreatiepark "De Loef" Lekdijk oost 16d 3412 KT LOPIKERKAPEL	-	waard.com	1.	Lopik-dorp en Plusmarkt in Benschop
Hotels	-	Aardappels Familie De Leeuw	-	www.benschop.net www.lo-
Het Wapen van Benschop (hotel/restaurant)	-	Geitenkaas Familie Both	-	pik.nl www.lopiker-
De heer P.J.J. van Vliet	-	Appels en peren Familie Hoogen-	1.	pols-
Benedeneind NZ 478	-	doorn	-	www.hoevelogies.nl
3405 CG BENSCHOP	-	Appels, peren, aardappels, aardbei-	-	Evenementen
Café's en restaurants	-	en, pruimen en kersen van Van Os	1.	Open dag Huis te Jaarsveld
Han & Stance Theeschenerij www.han-stance.nl	-	Vleespakketten van Familie Zaal	-	Jaarlijkse Fietstocht 'Woord en Daad'
Café Restaurant Zeevliet	-	Fruitkwekerij van Arie Verheij	-	(Gelijknamige stichting, 15 tot 55 km)
Herbergh De Zwaan	-	Kaasboerderij Verweij	1.	Voorjaars- en herfstmarkt in Pols-
Café In 't Witte Paard	-	Kalebassen van Familie Bootsma	-	broek www.riverdance.nl <a href="http://www.plus-</td> </tr> <tr> <td>Amigos Steakhouse</td> <td>-</td> <td>Kalkoenen van Marius Schep</td> <td>-</td> <td>pop.nl
Cafeteria Marc	-	Voorzieningen	1.	Routes
Chinees Indisch restaurant Hau Ling	-	Natuurmuseum de Wielewaal	-	Wandelen
Recreatie De Batuwe	-	Wipwatermolen	-	Cabauwse Jacobsroute (14 km)
Café De Roode Leeuw	-	Dorpsspinnen	-	Willige Langerakroute (12 km)
Café restaurant De Kwakel www.rest-dekwakel.com	-	Voet- en fietsveer Ameide	-	Groene Hartpad (streekpad 12; NI-
Jachthavens	-	Speeltuin Kapitein van Zijll-iaan in	-	VON; 191 km)
Jachthaven Keizerkroon	-	Benschop	-	Ronde van Jaarsveld (8 km)
Producten van het land	-	Speeltuin de Kleurentuin in Ca-	-	Wandeling Aardkundig Monument
Ardi-fruit	-	bauw	-	De Bol (2 km)
Eieren en pruimen van mevrouw Koetsier	-	Zwembad Lobeke	-	Gemaaid Pad bij Salmsteke
Kaasboerderij Rijneveld	-	Wilhelmina's Hof (Benschop)	-	Bloesemtocht in april
Appels van Van Vliet	-	Forellenkwekerij (Polsbroek)	-	Negen Kernen Wandeltocht in sep-
	-	Zuiderpark (Lopik) De Lopikerhout	-	tember
	-	(Lopik)	-	Ronde van Lopik
	-	Recreatieterrein Salmsteke.	-	Fietsen
	-	Organisaties	-	Lopikerwaardroute (ANWB, 19,35, 44
	-	VVV Het Groene Hart	-	of 66 km)
	-	Recreatieschap Stichtse Groenlan-	-	Herman de Man route (Gemeente
	-	den	-	Lopik, 30 km) Historische boerderijen-
	-	Vereniging Hoogstamfruit Groene	-	route (gemeente Lopik, 25 km)
	-	Hart	-	Schouw over de veilige Utrechtse
	-	Staatsbosbeheer Hollandse Waar-	-	dijken
	-	den	-	(Hoogheemraadschap De Stichtse
	-		-	Rijnlanden, 60 km)

- Route langs Lek en Zouwe (provincie Zuid-Holland, www.fietsen.123.nl, 20 of 34 km)
- Langs Linschoten, IJssel, Vlist en Lek (Provincie

Utrecht, , www.fietsen.123.nl, 70 km)

- Cabauw Fietsroute (ANWB)

Schaatsen en skaten



GEMEENTE
LOOIK

-
- De twee provinciëntocht
 - 9 Dorpentocht
 - Kanoroute

Bijlage 3 Sterkte zwakte analyse

STERK	ZWAK
MARKTPOSITIE	
Groeiende dichtbij markt	Weinig verblijfsrecreatie
Wandelen en fietsen	Geen structureel onderzoek naar wensen
Centrale ligging in Nederland	Geringe toeristische traditie
	Geringe promotie
	Onbekend; geringe marktomvang
AANBOD	
Karakteristiek landschap	Slechte ontsluiting landschap
Lintbebouwing	Onvolledig pakket aan voorzieningen
Enkele fraaie, min of meer vrijliggende secundaire wegen; oost west lopend	Geen goede noord zuid verbindingen
Jaarsveld	Groot deel land eigendom particuliere agrariërs
Schoonhoven, Ameide, Oudewater, Montfoort en IJsselstein	Netwerk wandel- en fietspaden niet afgestemd op behoefte
Centrale ligging	Openheid landschap onder druk
Water als structurerend landschappelijk element	Spreading horecagelegenheden
Lek & Lekdijk	Logiesaccommodaties
Rust	Gebruik Lekdijk door gemotoriseerd verkeer
Waterbeheersing als thema	
Monumentale boerderijen	
Bed & Breakfast initiatieven	
STERK	
ZWAK	
NETWERKEN EN ECONOMISCHE ORDE	
Onderdeel VVV 't Groene Hart	Lopik; geen toeristische identiteit
Samenwerking Recreatieschap Stichtse Groenlanden	Geen structureel overleg gemeente – ondernemers
Samenwerking met Montfoort en Oudewater	LTO sectororganisatie
Besteding toeristenbelasting aan toerisme	Weinig actieve recreatie ondernemers
Actieve Agrarische Natuurvereniging	Geen organisatie tussen aanbieders
Betrokkenheid agrarische sector bij ruimtelijke ontwikkeling	Gebrek dynamiek horeca ondernemers
Betrokken gemeentelijke bestuurders	Onbekendheid financiële (subsidie)regelingen
Financiële regelingen voor plattelandstoerisme	
Aandacht voor landschap	

Bijlage 4: Bestedingen in toerisme

Categorieën	Logies	Horeca	Detailhandel	Entree	Entree	Totaal
<i>Verblijfstoerisme</i>						
1.	Hotels/pensions			51,66	29,90	8,15
2. Campings toeristisch	8,39	6,86	9,15	1,22	4,88	30,50
3. Campings vast	960,78	784,63	880,71	192,16	184,31	3.202,59
4. Groepsaccomodaties	6,75	2,45	1,23	0,61	1,23	12,27
5. Bungalows	22,50	8,50	8,50	3,00	2,50	45,00
6. Watersport passanten	2,50	7,50	12,50	2,25	4,25	29,00
7. Watersport vast	290,00	664,33	934,22	166,08	311,41	2.366,04
<i>Dagtoerisme</i>						
8. Musea		2,85	1,00	5,65	2,00	11,50
9. Recreatieoorden		1,65	0,75	3,58	1,55	7,53
10. Evenementen		11,68	0,45	112,32	1,20	24,65
11. Natuurgerichte openluchtrecreatie		1,60	0,45	0,25	1,35	3,65
12. Recreatief winkelen		3,50	30,00	1,50	1,90	36,90
13. Golf		11,34	9,07	40,00	2,27	62,68
14. Arrangementen		33,03	0,00	9,38	1,92	44,33
15. Uit eten		25,00	0,00	0,70	1,40	27,10

(Bron: ZKA, 2003)

In de hiernaast weergegeven tabel worden de bestedingen per euro per persoon per dag weergegeven met uitzondering voor de categorieën 'camping vast' en 'watersport vast'. Daar worden de genoemde bestedingen op jaarbasis weergegeven. Het betreft hierbij de bestedingen die samenhangen met het verblijf respectievelijk het dagtoeristisch bezoek. Bij het verblijfstoerisme zijn de bestedingen die samenhangen met de dagtoeristische activiteiten van de verblijfgasten (bijvoorbeeld recreatief winkelen, bezoek museum, bezoek recreatieoord, etc) – om dubbelstellingen te voorkomen – dan ook buiten beschouwing gelaten (worden meegenomen in dagtoerisme).

Bijlage 5: Projectvoorstellen en -ideeën

5.1 Overzicht projectideeën

WORKSHOP BELEIDSPLAN R&T

(27 09 05)

- Uitbreiden verblijfsrecreatieve accommodaties in combinatie met natuur
- Recreatieve ontwikkeling van de Lekdijk; verkeersluw en uitkijpunten ontwikkelen
- Ontwikkelen nationale landschapsroutes met GPS
- Bezoekerscentrum Lopikerwaard – Oplossen knelpunten schaats- en kanoroutes – Gebiedscoördinatie; ILG aanjager en opjutter. – Promotie bij Leidsche Rijn
- Gastheerschap; ontsluiting; welkomstborden
- Wegwijs binnen de gemeente: één toeristisch loket

SAMENVATTING WORKSHOP

PLATTELANDSONTWIKKELING

(18 05 00)

Klassieke landbouw

- Voldoende perspectief voor de veehouderij. – Fruitteeltbedrijven hebben minder perspectief (milieueisen oppervlaktewater).
- Voorwaarden voor voortbestaan klassieke landbouw zijn:
 - o verdieping bouwpercelen; o geen woningbouw, behoudens leegkomende
- agrarische bedreven,
 - o geen belemmeringen opwerpen bij functiewisseling "buurman ;
 - o geen wijziging in de waterhuishouding.
- Door klassieke landbouw openheid landschap gewaarborgd.
- Vanuit agrarisch oogpunt ruimte voor verplaatsing naar het open weidegebied openhouden, niet vanuit landschappelijke oogpunt.
- Voorkeur voor vestiging in doorzicht lintbebouwing.

Verbrede landbouw

- Verbrede landbouw mag niet belemmerend zijn voor klassieke landbouw;
- Verbrede landbouw kan naast klassieke landbouw, biologische landbouw is keuze agrariër
- verbrede landbouw kan alles zijn, mits er een relatie is met het bedrijf en gebied.
- Nu nog geen reële optie, "verdiepte" landbouw wel benutten.
- Geen belemmeringen in het BP opnemen voor verbrede landbouw.
- Verbrede landbouw afhankelijk van de grondsoort.
- Aan de markt overlaten, ontwikkelingen niet tegengaan, wel "krijtlijnen aangeven in BP.

Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing – Wonen en bedrijven.

- Kleinschalig, ambachtelijk (kantoren, vrije beroepen, combinatie met wonen)
- Geen industrie, transportsector, groeiende en gevaarlijke bedrijven, grote buitenopslag.
- Werkgelegenheid.
- Verpaupering tegengaan.
- Binnen bestaande bouwmassa.
- Wel vervangen, niet uitbreiden
- Geen (extra) hinder voor omgeving (verkeer, landschap, milieu, omringende agrariërs).
- Zorg voor handhaving.
- Behoud van regionale kwaliteit (passen: beeldkwaliteitplan).

Recreatie

- Aanbod in Lopik nu beperkt, wel een potentie aanwezig (landschap, water, rust cultuurhistorie). Potenties versterkt door groeiende vraag (korte vakanties) en overbelasting Veluwe, Zeeland. Specifieke vraag aan de oostkant van de gemeente: kansen voor ontwikkeling van recreatie.
- Gemeente moet zich openstellen voor initiatieven.
- Toetsen van initiatieven aan basisplan (nog op te stellen).
- Extensieve recreatie primair in verband met kleinschaligheid van het gebied.
- Intensieve recreatie niet op voorhand uitsluiten mits inpasbaar.
- Verbrede landbouw biedt kansen voor recreatie.

- Gebruikmaken van bestaande bebouwing, eventueel ook nieuwbouw
- Vooral dagrecreatie (routes, kleinschalige horeca, minicampings (koppelen aan agrarische sector).
- Kwaliteitsverbetering bestaande campings.
- Win-winsituaties.

Kwaliteitsverbetering

- Randvoorwaarden voor terug te bouwen woningen bij sanering/beëindiging grote (hinderlijke, niet-agrarische) bedrijven:
 - o passend in het landschap; o niet verkeersaantrekkelijk (indien kleinschalige bedrijvigheid wordt teruggebouwd);
 - o nieuwe woningen niet beperkend voor agrarische bedrijven; o aantallen: m2 voor m2 of passend in het lint? – Ontwikkelingsruimte voor agrarische bedrijven naar achteren onder voorwaarden.
- Bij groene ontwikkelingen uitgaan van het bestaande landschap.

COMMISSIE GRONDGEBIED

(11 01 99)

Hoog geprioriteerd:

- Wandel- en fietsroutes creëren (bloesemroute, kerkenroute, oude ambachtenroute, boerderijenroute)
- Extra parkeerplaatsen en –terreinen als startpunt voor bezoek aan Lopikerwaard
- Aanleg nieuwe pleisterplaatsen (rustpunten met bankjes e.d., alsmede horecagelegenheden) – Informatiecentrum voor bezoekers.

Iets minder hoog geprioriteerd:

- Uitbreiden kamperen bij de boer, logies en ontbijt bij de boer.
- Opzetten streekmuseum
- Activeren recreatiemogelijkheden tiendwegen en achterkades.
- Opknopbeurt Salmsteke
- Organisatie jaarmarkt (b.v. veemarkt) en lichtfeest/kaarsjesavond gericht op boerderijen

GROSLIJST RECREATIE EN TOERISME

raadsbijeenkomst (06 11 98)

Natuur en Landschap

- Parkeerplaatsen aanleggen, gekoppeld aan wandel- en fietsroutes, waar wandelaars de auto tijdelijk kwijt kunnen.
- Kerkepad beter inbedden (facelift/opwaardering)) en voorzieningen er om heen verbeteren. Ook de bewegwijzering en bebording.
- Eendenkooien toegankelijk maken
- Activeren tiendwegen en achterkades

Agrarisch toerisme

- stimuleren kamperen bij de boer. Tevens stimuleren van logies en ontbijt bij de boer. (bed and breakfast)
- Promoten streekproducten/verkoop agrarische huisgemaakte producten

5.2 Prioritering projecten

- Openstelling boerderijen, b.v. Via open dagen.
- Kinderopvang bij de boer
- Kaasmaakweekeinden organiseren

Water en uiterwaarden – Kanoverhuur, bij voorbeeld bij Polsbroek - Vlist – Meer visstekjes aanleggen voor sportvissers.

- Aanleg van een natuurbad, bij voorbeeld in de uiterwaarden
- Uiterwaarden ontwikkelen, bij voorbeeld middels een natuurpad
- Sterke verbetering en opwaardering recreatieterrein Salmsteke
- Gebruik voetveer stimuleren – Botenhelling commercieel exploiteren – Jachthaven aanleggen.

Kunst en cultuur

- Toeristische ontwikkeling van fraaie dorpskernen als Jaarsveld en Benschop
- Ontwikkelen van een streekmuseum (combinatie bezoekerscentrum?)
- Oude ambachten in ere herstellen. Open dagen organiseren.

Evenementen

- Jaarlijkse wielerronde organiseren.
- "Festival van het licht": boerderijen feestelijk verlichten in de wintertijd.
- Polsstokverspringen promoten. Kampioenschappen toeristisch opwaarderen.
- Toeristische agrarische jaarmarkten organiseren, b.v. veemarkt

Algemeen

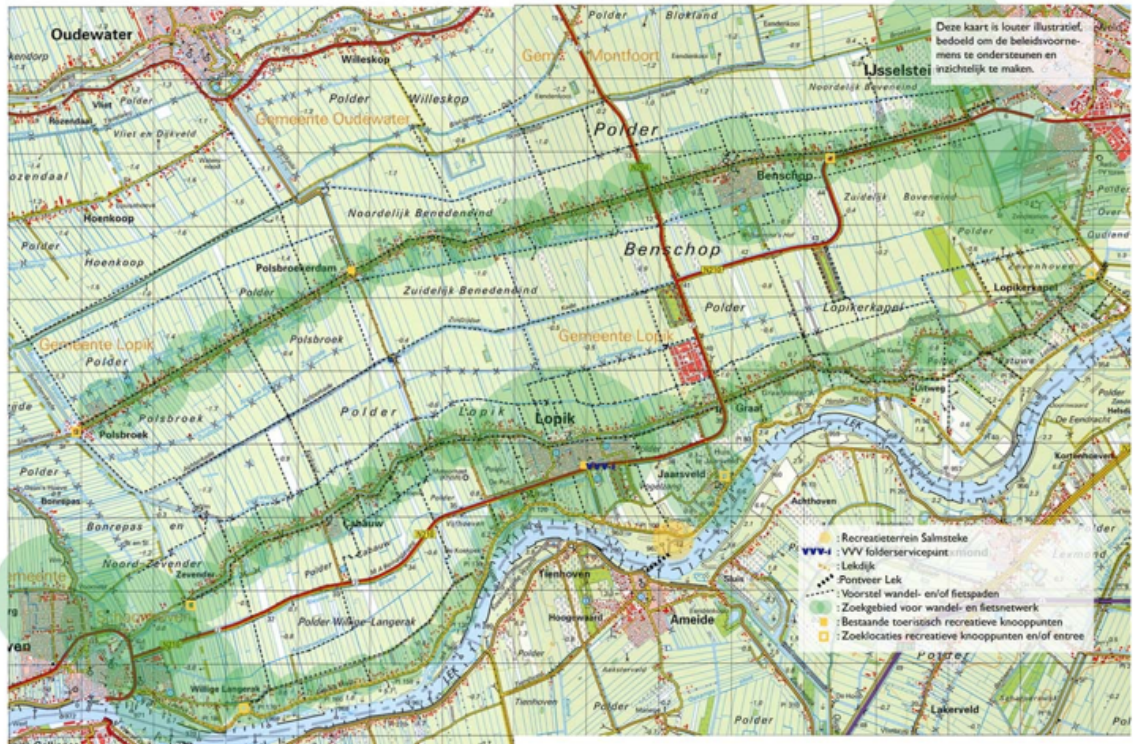
- Meer pleisterplaatsen aanleggen: enerzijds bankjes met afvalbakken e. D., anderzijds horecagelegenheden en restaurants
- Betere bewegwijzering en verwijzingsborden
- Meer routes ontwikkelen en aanleggen, bij voorbeeld bloesemroute, boerderijenroute, dorpenroute, vogelspotroute, kerkepadroute
- Aanleg van een informatiecentrum/bezoekerscentrum lopikerwaard

	Mis- sie	Verster- kings- promotie en marke- ting	Bijdra- ge aan samen- wer- king	Behoud natuur en land- schap	Verster- kingcon- curren- tieposi- tie	Ontwik- kelings- toeris- me	Kataly- seren- dewer- king	TOTAAL
Markt								
Promotie in regio	4	4	1	0	4	4	4	21
Monitoring	3	4	2	0	3	3	3	18
Aanbod								
Behoud van regionale kwaliteit (passen: beeldkwaliteitplan).	4	2	0	4	2	2	2	16
Uitbreiden verblijfsrecreatieve accommodaties	4	0	2	0	4	4	4	18
Oplossen knelpunten schaatsen kanoroutes	2	0	0	0	1	1	1	5
Bezoekerscentrum Lopikerwaard	1	1	4	2	0	0	0	8
Ontwikkelen nationale landschapsroutes met GPS	1	2	4	0	2	2	1	12
Recreatieve ontwikkeling van de Lekdijk	4	4	1	1	4	4	2	20
Gastheerschap; ontsluiting; welkomstborden	2	4	2	0	2	2	4	16
Wandel- en fietspadenplan	4	4	2	2	4	4	4	24
Extra parkeerplaatsen en -terreinen als startpunt voor bezoek aan Lopikerwaard	2	2	2	2	2	2	2	14
Aanleg nieuwe pleisterplaatsen (rustpunten met bankjes e.d., alsmede horecagelegenheden)	2	2	2	2	2	2	2	14
Uitbreiden kamperen bij de boer, logies en ontbijt bij de boer.	4	2	2	0	4	4	4	20

	Mis- sie	Verster- kings- promotie en marke- ting	Bijdra- ge aan samen- wer- king	Be- houd natuur en land- schap	Verster- kingcon- curren- tieposi- tie	Ontwik- kelings- toeris- me	Kataly- seren- dewer- king	TOTAAL
Opzetten streekmuseum	1	1	3	0	2	2	0	9
Opknapbeurt Salmsteke	2	1	1	1	1	4	2	12

Eendenkooien toegankelijk maken	1	1	0	4	2	2	0	10
Botenhelling commercieel exploiteren	0	0	0	0	2	2	4	8
Jachthaven aanleggen.	1	2	2	0	4	4	4	17
Toeristische ontwikkeling van fraaie dorpskernen als Jaarsveld en Benschop	4	2	2	0	4	2	2	16
Netwerken en Economische orde								
Gebiedscoördinatie; ILG aanjager en opjutter.	2	2	4	0	4	4	4	20
Wegwijs binnen de gemeente: één toeristisch loket	2	0	4	0	0	4	4	14
Organisatie jaarmarkt (b.v. vee-markt) en lichtfeest/kaarsjes-avond gericht op boerderijen	2	4	4	0	4	2	2	18
Openstelling boerderijen, b.v. Via open dagen.	2	4	4	0	4	2	2	18
Kaasmaakweekeinden organiseren	2	4	4	0	4	2	2	18
Meer visstekjes aanleggen voor sportvissers.	2	0	0	2	0	0	2	6
Uiterwaarden ontwikkelen, bij voorbeeld middels een natuurpad	4	0	2	4	4	2	2	18
Polsstokverspringen promoten. Kampioenschappen toeristisch opwaarderen.	2	4	4	0	4	2	4	20
Jaarlijkse wielerronde organiseren.	2	4	4	0	4	2	2	18

Bijlage 6: Indicatieve plankaart



Literatuurlijst

Brandenburg, W.H., G.C. Weernekens, 2004. *Ontspannen in het groen. Advies over de wijze waarop de overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties kunnen zorgen voor recreatie in de toekomst.* Publicatie RLG 04/1. Raad Landelijk Gebied, Amersfoort.

Brandt, H.P., B. Brian, J. Duijvestijn, P. Verburgt. 2005. *De expressieve organisatie. Werken met Identiteit.* SMO, Den Haag.

Brons en partners, 2005. *Landschapsontwikkelingsplan Gemeenten Lopik, Montfoort en Oudewater.* Culemborg.

Bruin, Th.J.H.M. de, J.E. Burger, 2004. *Ruimte voor de wandelaar, de ommetjesmaker en zijn habitat.* Stichting Op Lemen Voeten. Amsterdam.

Bureau Stroband, 1996. *De recreatieve betekenis van het landschap.* Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek en Raad voor het Milieu- en Natuuronderzoek. Den Haag en Rijswijk.

CBS, 2002. *Dagtochtenonderzoek.* Voorburg/Heerlen.

CBS, 2004. *Toerisme en recreatie in cijfers 2004.* Voorburg/Heerlen.

Gemeente Lopik. *Diverse notities.* Lopik

Leeuwen, B.H. van, P. Schildwacht, 2005. *Recht op groen. Advies over de ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte. Beleidsadvies en analyse.* Publicatie RLG 05/6. Raad Landelijk Gebied, Amersfoort.

Lengkeek, J., 1996. *Vakantie van het leven. Over het belang van recreatie en toerisme.* Amsterdam

Ministerie van Economische zaken, 2003. *Vernieuwde Toeristische Agenda.* Den Haag

Ministerie van LNV, 2003. *Agenda voor een Vitaal Platteland. Inspelen op verandering.* Den Haag.

Programmabureau Groene Hart, 2005. *De balans van het Groene Hart.* Utrecht.

Provincie Utrecht, 2004. *Uit en thuis in de provincie Utrecht. Actieplan recreatie en toerisme 2005 – 2008.* Utrecht.

Simon, C., 2004. *Ruimte voor identiteit. De productie en reproductie van streekidentiteiten in Nederland.* Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen, Groningen.

VNG, 2000. *Geïntegreerd toeristisch beleid. Adviesmodel voor gemeenten.* Groene Reeks 125. Den Haag.

ZKA, 2003. *Toerisme, wie heeft er baat bij? Onderzoek naar de economische betekenis van toerisme in de gemeente Oosterhout.* Gemeente Oosterhout.

www.lopik.org

www.provincie-utrecht.nl

www.utrechtsercreatieschappen.com

www.vvvhetgroenehart.nl

www.struinenenvorsen.nl

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Lopik

Titel van het project:
Beleidsplan Recreatie en Toerisme Gemeente Lopik

Datum
December 2005

Begeleidingscommissie
De heer J. Kooijman, Gemeente Lopik (voorzitter)
De heer G. Bovens, Gemeente Lopik
De heer H. Teeuwen, Gemeente Lopik
Mevrouw N. Vugts, Gemeente Lopik

Projectteam
De heer H. Wieringa (Land & co)
De heer Th. de Bruin (NL RNT)